

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA MATEMATIKY, FYZIKY A TECHNICKÉ VÝCHOVY

**EDUKATIVNÍ TEXTILNÍ POMŮCKY PRO PŘEDŠKOLNÍ DĚTI A
JEJICH VYUŽITÍ V PRAXI**
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Bc. Veronika Lešková
Učitelství pro mateřské školy

Vedoucí práce: PhDr. Petr Simbartl, Ph.D.

Plzeň 2021

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 29. června 2021

Poděkování

Mé poděkování patří zejména PhDr. Petrovi Simbartlovi, Ph.D., za jeho odborné vedení této bakalářské práce, za jeho laskavost, čas a věcné připomínky. Velké poděkování z mé strany dále patří medikům lékařské fakulty, kteří mne k tématu této práce přivedli a poskytli mi k němu všechny důležité informace.

Obsah

ÚVOD.....	6
1 Charakteristika předškolního období	7
1.1 Kognitivní vývoj.....	8
1.2 Emoce dětí.....	10
2 Hra, hračka a jejich využití k učení dětí předškolního věku.....	12
2.1 Hra.....	12
2.2 Hračka.....	13
2.3 Vliv hry a hračky na zmírnění stresu.....	13
2.4 Učení v mateřské škole.....	14
2.4.1 Druhy učení.....	14
2.4.2 Zážitková pedagogika	15
2.5 Využití textilních hraček a jiných pomůcek nejen za účelem vzdělávání.....	17
3 Projekt „Nemocnice pro medvídky“	19
3.1 Popis projektu.....	19
3.2 Cíl projektu.....	19
3.3 Metody a formy	20
3.4 Materiální zabezpečení.....	21
3.5 Organizační zabezpečení	21
4 Popis postupu při výrobě plyšového medvěda jako pomůcky pro projekt	23
4.1 Výběr látek a doplňujících materiálů	23
4.2 Výroba šablon.....	24
4.3 Šití a finální úpravy	25
5 Realizace „Nemocnice pro medvídky“	27
5.1 Postup před realizací.....	27
5.2 Průběh výstupu	27

5.3 Hodnocení projektu	37
5.3.1 Zpětná vazba ze strany dětí.....	37
5.3.2 Zpětná vazba ze strany rodičů.....	38
5.3.3 Zpětná vazba ze strany mateřské školy.....	38
ZÁVĚR	39
RESUMÉ	40
SUMMARY	41
SEZNAM LITERATURY	42
SEZNAM OBRÁZKŮ	44
PŘÍLOHY	I

ÚVOD

Téma této bakalářské práce se zabývá edukativními pomůckami při vzdělávání dětí předškolního věku. V souvislosti s tímto tématem je součástí práce projekt „Nemocnice pro medvídky“. Projekt si dává za cíl předcházet u dětí nepříjemným pocitům a strachu z lékařů. K jeho plnění využívají edukativní pomůcky v podobě plyšového medvěda s textilními orgány. Cílem práce je seznámit čtenáře nejen se samotným projektem, ale zavést ho až k jeho základům a ukázat mu, co vše realizace takového projektu obnáší, zhodnotit ho, a posoudit, zda ve výsledku splňuje dané očekávání a cíl, který si stanovuje.

Toto téma jsem zvolila z důvodu, že jsem sama měla možnost být jeho součástí. Před 2 roky jsem byla mediky oslovena k výrobě duplikátu medvěda, aby se mohl projekt rozšířit. Do práce jsem tedy zahrнула zkušenosti a obohatila ji svými návrhy na obnovu programu pro děti.

V první části práce je popsán vývoj dětí předškolního věku v souvislosti s tématem projektu. Definiuje pojmy jako *hra*, *hračka*, *učení* a zaměřuje se také na vývoj psychologie dítěte. Velkou část pak věnuje emocím a popisuje stres jako jeden z nebezpečných psychických procesů. Dává také návrhy, jak těmto nepříjemným pocitům předcházet.

Druhá část této bakalářské práce se věnuje samotnému projektu a mé úloze v něm, tedy výrobě hlavní edukativní pomůcky pro „Nemocnici pro medvídky“. Jedná se o medvědy, v tomto případě plyšové, pomocí kterých medicí hravou a zábavnou formou ukazují dětem, jak funguje lidské tělo a jak se o něj starat. Především také poukazují na to, že doktoři nejsou lidé, kterých bychom se měli bát. Projekt má pevně daný a řízený výstup, který je prezentován dětem mateřských škol, dětským domovům a jiným ústavům. Tato bakalářská práce obsahuje taktéž modifikaci daného programu a souběžně je v práci popsána jedna konkrétní návštěva mateřské školy. Závěr této kapitoly nás pak seznámí s metodami získávání zpětné vazby, která může projektu pomoci se neustále zlepšovat.

1 Charakteristika předškolního období

Tato bakalářská práce se zaměřuje na vzdělávání dětí s pomocí edukativních pomůcek. V předškolním období je hlavní, a tedy i edukační, činností dětí hra. V počátku je dobré si vymežit základní vývojové aspekty tohoto období. Tyto charakteristiky nám poslouží jako kvalitní základ pro porozumění úloze hry v předškolním věku.

Mnohou autorů často uvádí, že předškolním obdobím se rozumí doba od narození (někdy se do něj řadí už i prenatální období) do šesti let života dítěte, tedy do nástupu dítěte do školy. (Langmeier a Krejčířová 2006) Jiní autoři se přiklání k názoru, že do tohoto období dítě vstupuje až v období kolem tří let a trvá přibližně tři až čtyři roky. Jeho zakončení není určeno fyzickým věkem, ale rovněž nástupem do školy. (Vágnerová 2012)

U dětí předškolního věku dochází k mnoha vývojovým změnám. Jejich schopnosti a dovednosti, které si nesou z předchozích období, se dále rozvíjejí a stávají se komplexnějšími. Zdokonalují se jejich motorické, kognitivní, emocionální i sociální oblasti. Je to období aktivity a iniciativy. (Erikson 1993)

Při zaměření na motorický vývoj si můžeme všimnout zlepšení pohybové koordinace a obratnosti. Dítě už dokáže bez problémů aktivity, jakými jsou například běhání, skákání, házení míče a chůze po schodech ve směru nahoru i dolů. Dokáže si už osvojovat i složitější sportovní aktivity, jako jsou lyžování, jízda na kole nebo bruslích. Ty se pak zdokonalují ve školním věku. (Thorová 2015)

Velkých změn si můžeme všimnout i v oblasti jemné motoriky. Již prakticky bez problémů dítě dokáže používat nástroje a manipulovat s předměty (příbor, nůžky). Při spontánní kresbě se postupně zdokonaluje schopnost dítěte zachytit svoji představu. Kolem třetího věku života přechází kresba z chaotických čmáranic k hlavonožcům. Z něj se mezi čtvrtým a pátým rokem stává panák, který se ovšem více podobá hadrové panence, často chybí detaily, jako nos a uši. Do šesti let života dítěte se postavy zdokonalí a v jeho kresbě se pak objeví i různé další objekty, které se často překrývají a dávají tak kresbě prostorový efekt (něco je blíže, něco je vzdálené). (Uždil 2002) V celku rychle se tak dítě dostane od zmatených čar k jasným a určitým tvarům, jako jsou čtverce a trojúhelníky, které dokáže nejen nakreslit, ale i poznat, popsat a pojmenovat. V průběhu tohoto období se také u dítěte vyhraňuje laterality. (Thorová 2015)

Velmi úzce se s rozvinutými motorickými schopnosti zdokonaluje i samostatnost. Předškolní děti si již samy zvládnou zavázat tkaničky, určit vhodné oblečení dle počasí nebo si namazat pomazánku na chléb. Také už by bez obtíží měly zvládat základní hygienické úkony, avšak stále mohou vyžadovat pomoc dospělého, například při koupání nebo na toaletě. Svoji zručnost dítě rozvíjí prostřednictvím her a kresby. Právě při hrách si můžeme všimnout, že je dítě aktivnější, iniciativnější. Prostřednictvím těchto her dítě zkoumá své okolí, zkouší nové činnosti a manipuluje s novými předměty. Často vidíme nápodobu dospělých, kterou zapojují do svých her - hra na prodavače, na doktora, vaří, pečou a tak dále. (Krejčířová 2006, Thorová 2015)

Opomenout nemůžeme ani rozvoj řečových schopností. U předškolních dětí se již objevují rozvinuté věty, přičemž od 3,5 let věku dítěte do 5,5 se může rozsah slov ve větě více než zdvojnásobit. K rozvoji řeči dochází v tomto věku zejména díky přirozenému mluvnímému kontaktu s ostatními lidmi, především s dospělými. Dítě rozhovory aktivně vyhledává a zahajuje. Často se setkáváme s nekončící otázkou: „A proč...? Jak...?“ Tím dítě získává nejen informace o okolním světě, ale i si vštěpuje správné používání jazyka a neverbální komunikace. Mezi třetím a čtvrtým rokem se dítě nachází v tzv. období gramatizace, jelikož se v této době nejvíce zdokonaluje v oblasti gramatické správnosti řeči. Už ve čtyřech letech by se neměly ve skladbě vět objevovat časté chyby a před zahájením povinné školní docházky by se tyto nedokonalosti měly eliminovat úplně. Slovní projev by tak měl být bezchybný. (Váchová 2015)

Na rozdíl od batolecího období se setkáváme s častějšími projevy pozitivních emocí, což je zřejmě zapříčiněno tím, že dítě začíná lépe chápat původ negativních situací. Díky postupnému poznávání okolního světa se dítě naučí blízkou budoucnost i předpovídat a reagovat na ni. Dítě už se dokáže na něco těšit, nebo se dané situace obávat, například návštěvy lékaře. Do této doby zvládalo reagovat jen na aktuální situaci. Emoce jsou však i v tomto věku často proměnlivé a naprosto běžně se setkáváme s častým střídáním pláče a radosti. (Vágnerová 2012)

1.1 Kognitivní vývoj

Oblast poznávacích procesů prochází také důležitými změnami, a to díky dozrávání centrální nervové soustavy dítěte. Umožňuje tak důkladnější poznávání okolních skutečností. Veškeré psychické procesy, které se v tomto období uvnitř dítěte odehrávají, hrají důležitou roli ve formování jeho osobnosti. (Klenková, Kolbábková 2003)

V předškolním věku je velmi důležitým poznávacím procesem vnímání, které je nejčastěji spojeno s aktuálním děním a mírou atraktivitu podnětu. Díky němu získává dítě informace o okolním světě a následně je zpracovává, ukládá je do paměti a utváří si vlastní koncepty jako základ pro další poznávání. (Kelnarová, Matějková 2010) Podněty, které vnímáme, působí na naše smysly a na základě toho dělíme vnímání na zrakové a sluchové.

Zrak je hlavním nástrojem při poznávání hmotného světa. V předškolním období se dítě zdokonaluje v oblasti hrubé i jemné motoriky a s tím souvisí i rozvoj koordinace ruka-oko, kterou později dítě využije hlavně při čtení a psaní, ale i v dalších oblastech, jako jsou manipulační dovednosti.

Na základě správného rozvoje sluchového vnímání se u dítěte rozvíjí takzvaný fonetický sluch. Díky němu dokáže rozlišit hlásky, což společně s rozvinutou vizuomotorikou (ruka-oko), představuje správný předpoklad k osvojení čtení a psaní. V případě nesprávného vývoje či oslabení sluchového vnímání hrozí projev poruch řeči. V takovém případě je pak na místě vyhledat pomoc logopeda. (Bednářová, Šmardová 2011)

Další oblast, na kterou výrazně působí rozvoj kognitivních procesů, je *pozornost*. Zprvu má pozornost bezděčný charakter, při které je pozornost dítěte upoutána atraktivitou podnětu. Ta se postupně vyvíjí v pozornost záměrnou, při které je pozornost soustředěna na podnět záměrně. S touto pozorností pak pracuje dítě zejména ve škole. (Kelnarová, Matějková 2010)

K tomu, abychom si nové poznatky a vjemy všípili, slouží *paměť*. Ta nám pomáhá tyto informace uchovávat a v případě potřeby je zpětně vybavovat. Mozek člověka selektivně určuje, které informace zachová a které cíleně vytěsňuje. V paměti tak zůstávají pouze důležité informace. Z počátku předškolního období je paměť mimovolní. Přeríkává básničku, pamatuje si děj pohádky, ale pouze na základě citových prožitků. Záměrné zapamatování se objevuje až kolem šestého roku dítěte. (Wedlichová 2010)

Vrcholnou formou poznávání je myšlení. (Říčan 2008) To je v předškolním období charakteristické svojí účelností a funkčností. Projevuje se činností a obvykle je vázáno na určitý předmět nebo děj. Pro lepší pochopení je důležitý prožitek a vlastní zkušenost. Postupně dospívá dítě k utváření myšlenkových operací, jakými jsou *pojmy*, *soudy* a *úsudky*. (Šmelová 2018) Jedním ze znaků myšlení je i fantazie. Pro dítě má v tomto období harmonizující význam a pomáhá mu vyrovnat se s tlakem reálného života. Působí relaxačně a propojuje citovou i rozumovou stránku dítěte. Jedním ze způsobů, jak se fantazie projevuje,

je takzvaný antropomorfismus. Jedná se o psychický proces, při němž dítě přiřazuje neživým věcem lidské vlastnosti a vnímá je jako živé. Zjednodušuje se tím chápání reálného světa (večer chodí Slunce spát, jelikož je unavené z celodenní chůze po obloze, a proto ho v noci nevidíme). Do neživých věcí se tak dítě dokáže i snadno vcítit. Vnímá jejich potřeby, chce jim udělat radost. Na základě toho se v mateřských školách často využívá motivace prostřednictvím loutky či hračky. Dítě chce loutce pomoci, předvádí jí, co umí, učí ji nové věci, povídá si s ní. (Vágnerová 1999)

1.2 Emoce dětí

Podle Černého a Grofové (2013) je v dětství naprosto běžné, že naše emoce dáváme najevo bezprostředně, intenzivně, ale především mimovolně. Na veškeré životní situace reagujeme na základě určitého vzorce, který se postupem života upravuje podle našich dosavadních zkušeností. Úlohou mateřské školy, ale v neméně důležité míře i rodičů a okolí, je pomoci dítěti získat takové množství zkušeností, aby měl tento vzorec co nejkvalitnější podklad pro další vývoj dítěte a připravit ho tak na situace, které ho v budoucnu čekají.

Emoce, které dítě prožívá, nemusejí být vždy kladné. Například v případě, kdy nedostanou to, co chtějí. Na většinu negativních situací pak reagují jakýmsi stažením, kontrakcí. Jedná se o náš obranný instinkt, k jehož aktivaci nedochází pouze v mysli dítěte, ale i v částech těla (ruce křížem, ztuhlost těla). Tělo se nás tak snaží ochránit před bolestí. Tyto mechanismy ale paradoxně brání odeznění emoce a navíc si na ně naše tělo může navyknout a vybudovat tak preventivně obranné mechanismy, které ale neumí chránit nebo tlumit emoce selektivně a tak i vůči pozitivním emocím. Svět se tak stane méně barevný, nudný, ztlumený. Dítě (ale i dospělý) má pak omezenou schopnost tvořivosti, fantazie, spontánnosti a radosti. Mysl člověka je naštěstí velmi pružná a tento stav není nezvratný. Čím dříve se děti naučí svým emocím porozumět a zacházet s nimi, tím se rapidně zmenšuje riziko, že si tyto obranné mechanismy vytvoří.

Jednou z negativních emocí, které je člověk často vystaven, je strach. Zažíváme ho po celý život a tento pocit je nejen běžný, ale i velmi potřebný. V útlém dětství má dítě strach z hlasitých a nečekaných zvuků a věcí. Velkým strašákem batolat je situace, kdy jsou, ať už na sebemenší chvíli, odloučeni od rodičů. Mezi 2–3 roky života dítěte se objevuje strach z nadpřirozena, bojí se být samy ve tmě a děsí je přírodní živly, jako je například bouřka. V předškolním období už je dítě schopné uvědomit si význam smrti a přichází první obavy z nemocí a smrti. Ať už vlastní, nebo jeho nejbližších. Často se bojí, že se ztratí. Děti

mladšího školního věku pak mají často strach spojený s reálným životem, jako je neúspěch v kolektivu nebo například úraz.

Tyto emoce jsou naprosto přirozené a jsou dané vývojem. V mnoha životních situacích jsou i prospěšné a dokáží motivovat a podněcovat dítě k bezpečnému chování. Například přirozený strach z velkých cizích psů. Je tedy třeba nechat jim volný průběh, ale nijak je neprohlubovat nevhodným humorem, nebo uměle potlačovat. V případě, že jsou ale tyto emoce dlouhodobé a velmi nutkavé, mohou přerůst v úzkost, popřípadě fobie. Mohou se tak nepříjemně podepsat na psychickém, ale i fyzickém stavu dítěte.

Strach jako takový se většinou projeví v situaci, kdy naše mysl rozpozná možné nebezpečí nebo ohrožení, například pokud proti nám běží pes. Právě strach je jedním z psychosociálních stresorů, tedy faktorů, které způsobují stres. Ten pak působí na organismus a připravuje ho na reakce, kterými mohou být boj nebo útek. (Bartůňková 2010) Mnoho lékařů pak může jistě potvrdit, že děti reagují uhýbáním, schováváním se za rodiče, nebo naopak útokem, kopáním a kousáním.

Se strachem z lékařů se nikdo nerodí. Každý si ho vybuduje vlastními zkušenostmi v průběhu života. První takovou zkušeností bohužel bývá očkování, kdy dítě nechápe, proč mu zdánlivě sympatický člověk působí bolest ostrou jehlou a maminka, kterou do této chvíle vnímalo jako osobu, která by mu nikdy neublížila, tomu člověku pomáhá přidržováním jeho ruky. Tato zkušenost se pak uloží do paměti jako velmi negativní nejen díky samotné bolesti, ale hlavně kvůli pocitu zrady. I na základě pouze této jedné zkušenosti pak může další návštěva vyvolat stres a další negativní psychické procesy, jakými jsou například úzkosti či fobie. (Markham 1996)

Úzkost ale působí i v situacích, kdy nám žádné nebezpečí bezprostředně nehrozí. Nejsme pak schopni přesně definovat původ strachu a jeho projevy jsou různě intenzivní. Fobie jsou pak definovány jako nepřiměřený strach objevující se ve chvíli, kdy je člověk v kontaktu se spouštěčem. Tedy s předmětem, subjektem či situací, které se bojí. (Zvolský 1996) Jsou nejčastějším důvodem návštěv dětí u psychologů či psychiatrů. Pokud ale není těmto podnětům (stresorům) dítě vystavováno denně, je pravděpodobné, že postupem času vymizí i bez profesionální péče. Je ale potřeba stav dítěte průběžně sledovat. (Černý, Grofová 2013)

2 Hra, hračka a jejich využití k učení dětí předškolního věku

V předchozí kapitole jsme se obeznámili s vývojovými rysy předškolního období. Často tato etapa života bývá označována jako „*zlatý věk hry*“. Název vyplývá ze skutečnosti, že v tomto období bývá hra nejčastější, a v mnoha případech i jedinou, činností dětí, díky níž se seznamují s okolním světem. Tato kapitola bude věnována právě hře, hračce a jejich roli před nástupem dítěte do školy. V závěru naváže na předchozí kapitolu popsáním možností využití hračky ke zmírnění stresu dítěte.

2.1 Hra

V první kapitole jsme se zabývali rozvojem oblasti motorické, emoční a kognitivní. Veškeré tyto oblasti, a mnoho dalších, jsou rozvíjeny právě prostřednictvím hry. Mišurcová (1980) definuje hru jako „dobrovolnou spontánní činnost a svobodné sebeuplatnění člověka, které nás provází po celý život.“ Jak bylo již výše uvedeno, dítě je v tomto věku velmi aktivní, zvědavé, soustředěné, a hraje hry s nejrůznějšími náměty. Pomalu opouští paralelní činnosti a začíná si hrát s ostatními vrstevníky. Učí se spolupracovat a domlouvat se na společných cílech, později i soupeřit a přijímat prohru.

Nejčastěji se v předškolním období setkáváme s hrou námětovou. Při těchto hrách děti napodobují děje okolního světa. Jsou to takzvané hry „na něco“. Oproti předešlému období přibývá doplňujících podnětů. Při hře na maminku už dítěti nestačí jen panenka, ale využívá i lahvičku, hřeben a vaničku. U hry na doktora zase potřebuje injekční stříkačku, teploměr a samozřejmě plášť. Právě oblečení dodává hře „opravdovost“. (Mišurcová 1989)

Při nedostatku podnětů ke hře u dítěte hrozí opoždění ve vývoji, jelikož hrou si procvičuje své smysly, zdokonaluje hrubou i jemnou motoriku, prohlubuje fantazii a myšlení a tím dále rozvíjí svoji rozumovou stránku. Při hraní se tedy dítě nejen baví, ale dochází i k celé řadě obohacování jeho osobnosti. S nástupem dítěte do školy pak v jeho činnosti hravých prvků ubývá a jeho hlavní aktivitou se stává učení. To je důvod, proč hračky působí na vývoj jedince převážně v předškolním období. (Ščerbanovský 1985)

2.2 Hračka

Ke hře často děti využívají materiální podněty-hračky. Nemusí se nutně jednat o předmět určený ke hře. Podněcuje tak svoji fantazii a tvořivost. Například obyčejný klacek může představovat vařečku, stožár vlajky nebo meč.

Průmyslově vyráběné hračky pak mohou mít mnoho podob a k jejich výrobě se využívají nejrůznější materiály. Mezi základní druhy hraček patří hračky textilní (plyšová zvířata, loutky, háčkované postavičky, maňásci), dřevěné (kostky, stavebnice Kapla, vláčky), plastové (panenky, autíčka, stavebnice) a hračky z kovových materiálů (autíčka a jiné miniatury s funkčním mechanismem, stavebnice Merkur). (Ščerbanovský 1985)

Dítě si k hračce tvoří citový vztah. Na základě toho pak dokáže s jistotou určit, jaká hračka je jeho nejoblíbenější. Dle průzkumu z roku 2012, kterým se zabývala společnost STEM/MARK, byly nejoblíbenějšími hračkami modely aut, panenky a jejich příslušenství. Na čtvrtém místě se pak umístili plyšové hračky. (Lajková 2012)

Do těchto předmětů se děti dokážou snadno vcítit a ztotožnit se s nimi. Navazují s nimi pevný vztah. Na základě toho se o hračku učí pečlivě starat, opatrovat ji a udržovat v čistotě. Potřebují k tomu ale pomoc dospělých, kteří by jim měli jít příkladem. (Mišurcová 1989)

2.3 Vliv hry a hračky na zmírnění stresu

Jak uvádí předchozí kapitoly, jednou z častých emocí dětí je strach. Jedná se o stresor, který může být při dlouhodobém působení na dítě nebezpečný. Je však mnoho možností, jak se stresem bojovat a jak mu předcházet. Kromě správné výživy, pravidelného pohybu, dostatku spánku a relaxace, je jedním ze způsobů boje se stresem komunikace.

Stres se může postupem času utlumovat, ale i zvyšovat. Právě u dětí je potřeba stresu věnovat velkou pozornost a nenechat je, aby si s ním poradili samy. Mohlo by to totiž vést k fatálním následkům v dospělém životě.

Rodič by s dítětem měl komunikovat denně již od jeho narození. V očích dítěte by měl rodič být tím, kdo mu plně důvěřuje, vždy ho vyslechne a nabídne mu pomocnou ruku. Blízkost rodiče má v dítěti vyvolávat pocit bezpečí. (Markham 1996)

V životě dítěte ovšem mohou nastat situace, kdy se ocitne ve stresu, ale osoba, která pro něj představuje bezpečí a jistotu, není momentálně nablízku. Langmeier a Krejčířová

(2006) popisují separační úzkost, která může u dítěte nastat při delším odloučení od rodiny. Existuje však alternativa, která může v tuto chvíli dítěti pomoci. Je jím jeho oblíbený předmět či hračka. Jak bylo výše popsáno, ke hračce si dítě buduje citovou vazbu a hračka se stává jeho kamarádem. Může jí cokoli říct, sdělit jí své pocity, dělit se o své radosti i strasti. Této hračce pak bezvýhradně důvěřuje a často ji nechce opouštět ani v momentu, kdy už je rodič na blízku a bere ji s sebou například i k lékaři, aby se o svůj strach podělilo a lépe ho zvládlo. Během stresových situací si s hračkou povídá, drží ji za ruku, a tím se stává klidnějším a statečnějším. (Rose, Weiss 2003)

2.4 Učení v mateřské škole

„Učení je získávání zkušeností a utváření jedince v průběhu jeho života. Naučené je opakem vrozeného.“ (Čáp, Mareš 2001, s. 80)

Učení má mnoho lidí spojené se školním vzděláváním. Faktem ale je, že učení provází každého člověka celý jeho život. Mnoho autorů se shoduje v názoru, že učení je psychický proces, který hraje nemalou roli v začleňování jedince do společnosti a vytváření jeho jedinečné osobnosti. Na učení můžeme pohlížet z více úhlů, resp. několika hledisek. Například podle typu procesů a činitelů, týkající se oblasti (senzorické, motorické, verbálně pojmové, percepční aj.); podle podílu vědomého záměru (učení bezděčné, záměrné); podle postupu a vnější formy (učení řešením problémů, nápodobou, instrumentálním podmiňováním, klasickým podmiňováním, vtiskováním, habituací či učení latentním); podle nositele (automatizované a lidské); podle míry autoregulace (spontánní autoregulace, vědomá autoregulace aj.). (Průcha 2003)

Procesu efektivního učení dosáhneme pouze tehdy, pokud se pedagogové budou orientovat v teoriích učení a zvládnou je následně promítat do výchovně vzdělávacího procesu. (Svobodová, J., Šmahelová, B. 2007)

2.4.1 Druhy učení

Učením se zabývá celá řada autorů. V jejich publikacích můžeme najít několik pohledů na typologii učení. Následující dělení a jejich charakteristika ve vztahu k předškolnímu dítěti je z pohledu Heluse (2009).

Učení emocionálně vegetativní: Jeho hlavní podstatou je sdružování určitých emocionálních a fyziologických pochodů v našem organismu spojených s určitými událostmi v okolí. Organismus pak reaguje pocitem strachu, nebo radosti. Dítě tak může

nabýt dojmu, že zaostává v dovednostech za svými vrstevníky. To může vést ke stresu a s ním spojeným jevům, jako jsou poruchy spánku, nechutenství či apatické jednání. V pozitivním smyslu můžeme pozorovat, že všechny děti reagují neskrývaným nadšením, když jim je oznámeno, že pojedou na výlet.

Instrumentální učení: Chování, které vedlo jedince k úspěchu (posléze k odměně) bude používáno v podobných či stejných situacích stále častěji. V mateřské škole se například využívá různých odměn za to, že dítě snědlo celý oběd nebo že při odpočinku hezky spalo. U lékaře dítě za statečnost dostane obrázek či bonbon.

Senzomotorické učení: Tímto druhem učení zvládáme úkony náročné na vnímání, vzájemnou koordinaci vjemů s pohybem a samotný pohyb. Výsledkem je obratnost a pohybové dovednosti. V mateřské škole mohou učitelky dětem zavést evaluační archy, kde mohou zapsat na začátku a na konci školního roku například jak daleko dítě dohodilo míček nebo jak rychle si poradilo se stejnou skládačkou. Děti pak jeho výsledky sdělí a vyzdvihnou jeho zlepšení v daných oblastech.

Verbální učení: Nejde jen o spojování slov v určitém pořádku, ale i o učení porozumět slovům a umět je používat v běžném životě. V mateřské škole se dítě učí nejen vyjadřovat své pocity a myšlenky, ale i porozumět ostatním a umět se s nimi domluvit.

Pojmové učení: Je úzce spjaté s jazykovým systémem subjektu i společnosti jako celku. Beze slov, jazyka a řeči se nemůže jedinec rozvinout. Cílem tohoto učení je umět rozlišit důležité a nepodstatné.

Učení řešením problémů a učení objevování: Dítě vystupuje jako aktér, stojící před objevováním něčeho nového. Toto učení má značný vliv na formování osobnosti dítěte. Je potřeba jej stavět do situací, kdy má přijít samo na řešení problému. Musíme ale volit takové úkoly, které jsou adekvátní věku dítěte.

Sociální učení: Probíhá v situacích vzájemného styku mezi lidmi. Má velký vliv na socializaci dítěte, jeho zařazení do kolektivu, zvládání konfliktních situací a v neposlední řadě na sebeuplatnění a spolupráci s ostatními. Hlavní metodou sociálního učení je nápodoba, kdy si děti při hře rozdělí role a podle nich se chovají.

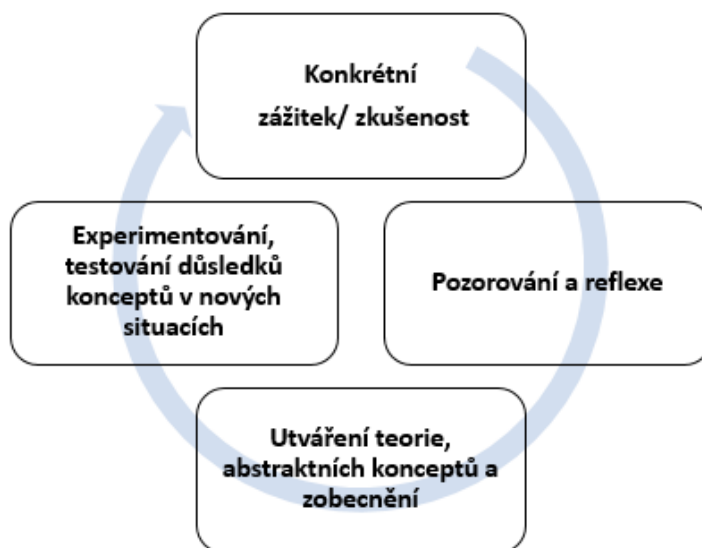
2.4.2 Zážitková pedagogika

V oblasti procesu učení se v posledních letech často mluví vlivu zážitkové pedagogiky nebo jejích ekvivalentech, jakými jsou například pojmy jako pedagogika

prožitku, výchova prožitkem, dobrodružná výchova či výchova výzvou. (Hanuš, Chytilová 2009) Dle Vážanského (2001) lze zážitkovou pedagogiku definovat jako „situace, které člověku umožňují vlastním, originálním, konkrétním “prožitím“ odhalit neznámé oblasti, dosáhnout vědomosti, získat empirické poznatky.“

S tématem učení formou prožitku je těsně spjat pojem Kolbův učební cyklus. David Kolb definoval učení jako proces, v němž člověk získává znalosti pomocí zkušeností. Tento proces se formuje ze čtyř základních složek, kterými jsou vjemy, činy, myšlení a emoce. Z nich pak vychází jednotlivé etapy Kolbova cyklu. Z tohoto cyklu vychází i Lewinův zkušenostní model učení, který vypadá následovně.

Obrázek 1: Lewinův zkušenostní model učení

Zdroj: Vlastní zpracování podle Hanuše (2009)

Fáze konkrétního zážitku je spojena s prožíváním. Jedná se o získávání zkušenosti spontánním prožitkem dítěte. Na tuto skutečnost naváže fáze reflektivní, ve které se uplatňuje vnímání. Dítě přitom přemýšlí, proč se daná situace odehrála a snaží se vyvodit souvislosti. Díky těmto souvislostem si pak utvoří vlastní teorii, nebo upraví již stávající. Tuto teorii pak aplikuje v následujících nových, ale podobných situacích. Vyvozuje důsledky a přetváří tak svůj vzorec chování. Každá situace je jedinečná a nabídne dítěti nové zkušenosti, čímž se cyklus neustále opakuje. Zároveň platí, že tento cyklus může začít jakoukoliv fází a každá nově získaná zkušenost s sebou nese i motivaci k další činnosti a učení se. (Palán 2017)

Jedním z prvků zážitkové pedagogiky je okamžitá aplikace poznatku v praxi. V úvodní části výukového programu by se dítě mělo teoreticky seznámit s problematikou a bezprostředně by měla navázat možnost praktického využití nově získaných informací. (Hanuš, Chytilová 2009) Pokud tedy budeme chtít dítě naučit, nalepit správně náplast, ukážeme mu správný postup a následně si to vyzkouší samo buď na sobě, na kamarádovi nebo na své oblíbené hračce.

2.5 Využití textilních hraček a jiných pomůcek nejen za účelem vzdělávání

V praxi se u předškolních dětí běžně setkáváme s hračkami při spontánní hře, ale i při řízených činnostech. Hračka se může cíleně proměnit v edukační pomůcku a je učiteli velmi nápomocná například při motivaci dětí. Často se setkáváme například s třídními maskoty, které děti provází celý školní rok, sledují je a hodnotí. Dále jsou používány loutky a plyšová zvířata, prostřednictvím kterých učitel s dětmi komunikuje a provází je činnostmi, které se například vztahují k určitému tematickému celku.

Hračka, ať už plastová, dřevěná či textilní, může mít důležitou roli i při vážných, dokonce až tragických událostech. Existuje celá řada situací, při kterých je velmi těžké, ale přitom neméně důležité, s dítětem komunikovat. V takových případech dokážou právě hračky dokonale pomoci, jelikož dítě snáze přivedou na jiné myšlenky, uklidní jej, nebo se stanou jejich důvěrnými kamarády.

Právě takovouto metodou pracují například dětské psychologové, kteří s dítětem komunikují prostřednictvím hračky. Pokud má dítě problém mluvit o soukromých a intimních problémech, často se uzamknou do sebe a odmítají komunikovat s ostatními lidmi. V takovém případě nabídne psycholog dítěti hračku, například plyšového medvídka, kterého dítěti představí, jako velmi moudrého kamaráda, který dokáže uhádnout, co si dítě myslí. Pak promluví na medvěda s žádostí, zda by mohl zjistit, co dané dítě trápí. Následně požádá dítě, aby mu sdělilo, co medvídek říká. V některých případech ani tento postup není úspěšný, a tak může psycholog zkusit navazující metodu, kdy si dá medvídka k uchu, jako by poslouchal, co mu říká, a následně komunikuje s dítětem. Ptá se, zda to, co medvídek říká, je pravda, například, že tvrdí, že má problémy se školou či kamarády. (Geldard 2008)

Další nepříjemné situace, ve kterých se dítě může ocitnout, jsou například nehody. Policisté, hasiči i záchranáři s sebou tak často vozí ve služebním voze hračku, nejčastěji plyšovou, která pomůže odvrátit pozornost dítěte od nehody, nebo mu ústy hračky sdělují důležité informace. U jednotek HZS v Ústeckém kraji je například základní výbavou i plyšový slon Hugo, který již několik let úspěšně pomáhá zmírňovat dopad dramatických událostí. (Majzlíková 2012)

3 Projekt „Nemocnice pro medvídky“

Předchozí kapitoly se věnovaly edukativním pomůckám, v tomto případě hračkám. Došli jsme k závěru, že nejuniverzálnější hračkou je plyšový medvěd, který je oblíbený jak mezi dívkami, tak mezi chlapci. Následující kapitoly nám představí jeden studentský projekt, který právě plyšové medvědy využívá k bližšímu seznámení dětí s prostředím, které mezi nimi obecně vyvolává strach, stres, pocity úzkosti a mnohdy i fobie. Tímto prostředím jsou lékařské ordinace.

3.1 Popis projektu

Mezi mediky z Karlovy Univerzity vznikl před několika lety nápad na projekt, díky kterému seznámí děti, především předškolního věku, s fungováním jejich těla a pochopením tělesných procesů. Jedním z dalších důvodů, proč se projekt zaměřuje na předškolní děti, je ten, že děti tohoto věku mají často v blízkosti lékařů pocit úzkosti, jsou nervózní a často zažívají i panické záchvaty. Tyto nepříjemné situace jsou z velké části způsobené faktem, že předškolní děti nemají informace o tom, co práce lékařů obnáší. Většina dětí má možnost pracovat pouze s informacemi, které samy zažily, tedy bolestivé očkování, dřevěné špachtle v krku nebo vizuálně nepříjemné prostředí.

Tento projekt se nezaměřuje jen na mateřské školy. Často je zařazen jako doprovodný program při nejrůznějších akcích jako jsou dětské dny, sportovní akce nebo festivaly. Několikrát měli medici možnost vystoupit i před dětmi přímo v nemocnicích na dětském oddělení.

3.2 Cíl projektu

Hlavním cílem „Nemocnice pro medvídky“ je ukázat dětem hravou formou, že práce doktora je velmi zajímavá a potřebná. Snaží se dětem vyvrátit představu o tom, že doktoři jsou lidé, kterých se musíme bát.

Mimo to se medici snaží dětem předat poznatky o tom, jak se ke svému tělu chovat. Toho dosahují například tím, že ukazují vliv cigaretového kouře na naše plíce. Jejich výstup obsahuje také část, kde jsou děti poučeny o tom, jak se zachovat v situaci, kdy se někomu blízkému udělalo špatně, nebo se zranil.

To, zda se cíle projektu v dané mateřské škole naplnily, následně medici zjišťují pomocí zpětné vazby. Okamžitou zpětnou vazbu mají od dětí už v průběhu výstupu, kdy

sledují jejich emoce, míru zapojení a soustředěnost. Následně obdrží zpětnou vazbu od přítomných učitelek po skončení výstupu. Proběhne krátký rozhovor o tom, jak byly spokojené s jejich pojetím tématu a zda by něco změnily, nebo zda se samy něco přiučily.

Pro účely této práce je závěrečná kapitola věnována právě zpětné vazbě. Obsahuje návrh na nový postup pro její získávání. V něm jsou před rozloučením učitelkám předány dotazníky, které mohou během následujících dnů vyplnit. Dále jsou požádány o zajištění zpětné vazby od rodičů, taktéž ve formě dotazníků. Veškeré dojmy, které během vystoupení a po něm vznikly, pak mohou učitelky i rodiče předat prostřednictvím e-mailu, telefonu nebo formou hodnocení na webových stránkách projektu. Učitelky si často všímají, že si děti lépe myjí ruce, hrají si na doktory a rodiče vzkazují, že je děti samy hlídají, aby si po každém jídle vyčistili zuby, nebo jim zakazují ranní cigaretu.

3.3 Metody a formy

Způsoby, jakými během této akce medicí komunikují s dětmi, je několik. Celé vystoupení mají rozdělené do několika bloků, v nichž se postupy, metody a formy práce různě střídají. Liší se pak i při práci s dětmi na menších akcích, kde bývá zpravidla postaven stan, kam děti chodí nahodile a na neurčitou dobu. Níže jsou popsány metody a formy pro práci při návštěvě mateřské školy.

Během první fáze, která zahrnuje představení nejen mediků, jakožto pánů doktorů, ale samozřejmě i hlavního hrdiny, tedy plyšového medvěda, sedí děti obvykle na židličkách nebo na koberci, jako když přijede divadlo.

Medicí mluví ke všem dětem současně, ukazují jim, jak naše tělo funguje, popisují části těla a přitom se ptají na otázky. Pokud někdo ví odpověď, přihlásí se. Děti jsou předem poučeny o tom, že se nebudeme překřikovat, abychom měli zdravá ouška.

Při vyšetření medvědů sedí děti na koberci u něj a několikrát během představení jsou vyzvány k asistenci.

V další části se děti rozdělí do několika skupin a každé se ujme jeden medik. V těchto skupinách pak pracují jak individuálně, tak jako skupina a pomáhají svým hračkám, aby se uzdravily.

Pak je program zakončen pochvalou pro všechny děti, poděkováním dětem za pomoc a rozdání odměn v podobě odznaku ve tvaru medvěda s červeným křížem.

V celém vystoupení se tedy můžeme setkat s frontální formou vyučování, kterou pak vystřídá skupinová forma s kooperativními činnostmi a individuální forma. Informace jsou dětem předávány převážně slovní metodou s pomocí metod názorně demonstračních a následně metod dovednostně praktických.

3.4 Materiální zabezpečení

Hlavní pomůckou, která z tohoto projektu dělá dětem nezapomenutelný zážitek, je plyšový medvěd. Tento plyšový medvěd je speciálně upravený. Jak už napovídá název projektu, tento medvěd je nemocný a děti společnými silami s mediky usilují o jeho uzdravení.

Kromě toho, že děti mají možnost medvědovi pomoci s problémy týkající se dutiny břišní, vyzkouší si také, jak ošetřit běžná zranění, jako odřené koleno nebo boule na hlavě. K těmto úkonům s jsou medicí vybaveni náplastmi, obinadly, dlahami, fonendoskopem a teploměrem. Tato menší ošetření budou děti zkoušet na svých oblíbených plyšových hračkách, které si z domova na vystoupení přinesou. V další části vystoupení se děti zúčastní operace medvěda, k čemuž je medicí vybaví jednorázovými ústenkami, čepicemi a pláští.

3.5 Organizační zabezpečení

Aktivity spolku IFMSA (International Federation of Medical Students Associations), pod který tento projekt spadá, jsou dobrovolné. Medici, kteří se chtějí věnovat projektu „Nemocnice pro medvídky“ jsou alespoň základně proškoleni pro práci s dětmi, a jelikož se k těmto akcím přihlásili dobrovolně, předpokládá se, že mají k dětem kladný vztah. Celý projekt je zaštiťován prezidentem spolku, který má vždy v rámci projektu hlavní slovo, ovšem na inovaci a samotného projektu nebo otázek s ním spojených, se podílejí všichni členové spolku společně.

Ideální počet mediků na tuto akci je 4-5, aby se při práci ve skupinách mohl každý věnovat jedné menší skupině dětí. Minimální počet pro zajištění plynulého a bezproblémového výstupu jsou dva lidé. Jeden vede komunikační část, kdy je jeho úkolem dětem vysvětlovat, jak lidské tělo funguje a jak o něj pečovat a udržovat pozornost dětí například doplňujícími otázkami. Druhý člověk zde slouží především jako asistent, který dětem dává názorný příklad toho, co říká jeho kolega. Ten tedy ukazuje nástroje, které lékaři používají, představuje dětem nemocného medvěda, o kterého se musí společně postarat a celkově má za úkol pozvedávat atmosféru, působit přátelsky a občasnými žerty děti bavit.

Medici se dobrovolně přihlašují na akce, kde má projekt působit, přičemž se vedení spolku snaží na každou akci vyslat minimálně jednoho medika a jednu medicčku, aby děti viděly při vystoupení mužský i ženský vzor, ovšem ne vždy to lze zařídit.

4 Popis postupu při výrobě plyšového medvěda jako pomůcky pro projekt

Spolek neustále navazuje nové kontakty s lidmi kolem sebe. Díky tomu se mi naskytla příležitost s mediky spolupracovat. Povědomí o jejich projektu se rozšířilo a spolek potřeboval sehnat nového medvěda. Během jedné schůzky jsme se domluvili na výsledném vzhladu, proporcích, materiálu, funkcích a všem kolem výroby plyšové pomůcky. Původního medvěda jsem dostala na několik dnů domů, abych si mohla načrtnout šablony a vše naměřit. Pro výrobu jsem využila poznatků získaných z knihy J. Ščerbanovského - Výroba textilních hraček. Mnou vytvořené materiály k výrobě látkových orgánů jsou k dispozici v přílohách práce.

4.1 Výběr látek a doplňujících materiálů

Hlavním materiálem, který byl při výrobě použit, byla bavlněná látka různých barev. Bavlna totiž dobře odolává dlouhodobému používání, je dostatečně pevná, neobsahuje škodlivé látky, lze ji prát a je příjemná na omak. Splňuje tak veškeré požadavky na používání této pomůcky. Barvy látek se většinou odlišují od reálné barvy daného orgánu, ale snaží se barvou vyjádřit funkci, kterou daný orgán má. Srdce například zůstalo červené, játra tmavá. Močový měchýř byl vyroben ze žluté látky, žaludek ze zelené a plíce byly vyrobeny po dvou párech. Jedny z bílé a jedny z černé látky, aby ukázaly rozdíl mezi zdravými a zanesenými plícemi. Černé tak samozřejmě znázorňují plíce kuřáka a mají dětem ukázat dopad cigaret na jejich zdraví a předcházet tak v budoucnu pokušení a závislostem na tabákových výrobcích.

Při výrobě textilních orgánů bylo také potřeba zajistit určitou funkčnost, na které se dá znázornit, jak pracují skutečné orgány v lidském těle. Z toho důvodu bylo k výrobě kromě látek zapotřebí i přibližně 1 metru suchého zipu, plastových spojů, tkaničky a výztuže břišní dutiny.

Obrázek 2: Orgány plyšového medvěda

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2 Výroba šablon

Jelikož se jednalo o výrobu duplikátu medvěda, byla výroba šablon výrazně jednodušší. Pro prvního medvěda bylo potřeba vše naměřit, spočítat a případně upravit, aby velikosti orgánů přibližně tvarem odpovídaly těm pravým a aby byl dodržen poměr jejich velikostí v závislosti na velikosti břišní dutiny medvěda. V tomto případě již nebylo třeba výpočtů, ani úprav, jelikož první medvěd velikostí odpovídal druhému. Šablony tedy byly

vyrobeny podle orgánů prvního medvěda. Mnou vyrobené šablony orgánů jsou součástí příloh práce (Příloha č. 1 – Příloha č. 6).

4.3 Šití a finální úpravy

Úprava medvěda neobnášela jen ušití jeho orgánů, ale také výrobu břišní dutiny. Ta se skládala ze světlé látky, výztuh pro správné držení tvaru dutiny a proužků háčkových částí suchého zipu. Smyčkové části byly našity na orgány, aby se při manipulaci s medvědem orgány nepomíchaly a držely na svém místě. Aby se dalo dutinu dle potřeby rychle otevřít i zavřít, byl po celé délce břicha svisle našit spirálový zip. Ten dokonce nejlépe připomíná řez, který doktoři provádí při operaci, a při uzavření zipu pak připomíná jizvu, která často po operacích na těle zůstává.

Některé z orgánů vyžadovaly ještě navíc zvláštní úpravy. Jednalo se o výrobu spojů mezi žaludkem, tenkým, slepým a tlustým střevem. Aby mohly být orgány prezentovány každý zvlášť ale i spojené v jeden navazující celek, byly k těmto orgánům našity malé plastové spoje. Další spoj byl vytvořen mezi močovým měchýřem a ledvinami. Tento spoj už byl ale pevný a byl vytvořen tenkými kulatými tkaničkami, které byly všité do orgánů.

Obrázek 3: Spoj mezi orgány- otevřený

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 4: Spoj mezi orgány- uzavřený

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 5: Dutina břišní

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 6: Finální úpravy srdce

Zdroj: vlastní zpracování

5 Realizace „Nemocnice pro medvídky“

Tento projekt již několik let vystupuje na nejrůznějších veřejných i soukromých akcích. Vznikl pod vedením studentů medicíny na Karlově Univerzitě, kteří začali s nadšením navštěvovat mateřské školy a postupem času se stan s nemocnými medvídky začal objevovat i na veřejných akcích, jakými jsou dny dětí nebo různé oslavy či festivaly.

Každá fakulta, potažmo každé město, kde se nachází lékařská fakulta Karlovy Univerzity, má svého medvěda a svůj upravený program pro dětské publikum. Následující kapitola se věnuje popisu průběhu realizace vystoupení a mému vlastnímu návrhu na průběh inspirovaný již zavedeným programem.

5.1 Postup před realizací

Získávání pozvánek do mateřských škol je založena zejména na získání dobrého jména projektu a podávání tak kvalitních výkonů, aby projekt získával pozitivní ohlasy a doporučení od navštívených mateřských škol. Jelikož se jedná o neziskovou organizaci a medicí pracují dobrovolně ve svém volném čase, není pravděpodobné, že se o tomto projektu mateřské školy dozví díky reklamním bannerům, videím či letákům. Jediné reklamní sdělení o představení a nabídce tohoto vystoupení může probíhat prostřednictvím e-mailů či inzerce na sociálních sítích, které budou zveřejňovány cíleně na skupinách, které se tematicky dotýkají mateřských škol.

Pro tuto práci byla oslovena vybraná mateřská škola v Plzni, kde nám vedení rádo dalo prostor k prvnímu „pokusnému“ vystoupení s novým programem před celou třídou dětí. Komunikace s vedením mateřské školy probíhalo nejprve pomocí e-mailů a následně domluvou při osobním setkání.

V běžné praxi probíhá domluva prostřednictvím e-mailů, kdy je potřeba obdržet vyplněnou přihlášku školy s potřebnými údaji, jako jsou kontaktní údaje školy, ale i informace o věku a počtu dětí, popřípadě tříd, ve kterých by mělo představení proběhnout. Osobní setkání nebude předem nutné. Veškerá administrativa se vyřídí v den konání vystoupení.

5.2 Průběh výstupu

Příprava třídy na tuto akci se nijak neliší od příprav na klasické divadelní představení. Co se týče dětí, je potřeba s nimi dopředu trochu pracovat. Nejprve je potřeba, aby každé

dítě bylo před vystoupením upozorněno na to, aby si na daný den nezapomnělo přinést své oblíbené plyšové zvíře. Předem je také doporučena určitá motivace dětí, jako například zařazení představení do integrovaného bloku, který se věnuje lidskému tělu a nemocem. Všechny děti by totiž dopředu měly promyslet, jaký úraz nebo nemoc trápí jeho oblíbenou hračku. Společně s lékaři ji pak při vystoupení uzdraví. Je také potřeba dostatečný prostor, aby mohli všichni volně pracovat. V této mateřské škole byl k dispozici koberec v herně, kam si děti nanosily židličky a pohodlně se usadily. Před dětmi byl připravený prázdný stůl a za ním, za plentou, měli aktéři připravené pomůcky.

V první fázi vystoupení se medicí představit jako doktoři. Mají příslušné oblečení i pomůcky (fonendoskop kolem krku, dřevěné špachtličky v prsní kapse bílého pláště). Vedou s dětmi rozhovor na téma „návštěva doktora“. Zjišťují, jaký vztah mají děti k lékařům, jaké mají zkušenosti a dávají dohromady informace o tomto povolání.

Následně navážou na rozhovor o tom, proč lidé chodí k doktorovi, poví si něco o zdravé stravě a o důležitosti pohybu. Poučí děti o základních hygienických návycích a o tom, že je potřeba myslet nejen na své bezpečí, ale i na bezpečí všech ostatních. V původní verzi programu je dětem vyprávěna pohádka o medvědovi, který se nerozhlédl na přechodu a srazil ho cyklista. Následující text obsahuje novou verzi, při níž se přímo děti mohou stát součástí vystoupení.

Jakmile jsou tedy představeni samotní aktéři, řeknou dětem, že s sebou někoho přivezli. Na stůl nyní posadí dva medvědy. Jeden má obvaz kolem hlavy a kolene, sádku na ruce a několik náplastí na zbytku těla. Druhý nemá nic. Komunikace s dětmi je následující:

Doktoři: „Děti, představujeme vám naše dnešní pacienty. Je to medvěd Toník a medvěd Vilík.“

*Medicí mávají dětem medvědími packami a změněným hlasem je pozdraví. Děti je také zdraví. *

Doktoři: „Co myslíte, který z těch medvědů je nemocný?“

*Odpověď dětí pravděpodobně bude, že Toník, protože má sádku, obvazy a náplasti. *

Doktoři: „Správně, Toník je opravdu nemocný medvěd, jen se podívejte na ty všechny obvazy. Ale co když vám povím, že i Vilík je nemocný, i když tak na první pohled nevypadá?“

Společně si pak děti s doktory popíší, co se asi stalo Toníkovi, že má sádku, obvazy a náplasti. Povídají si o tom, zda někdo z dětí měl někdy podobný úraz, jak se to stalo a jak maminka nebo pan doktor postupoval při ošetření rány. Následuje poučení o tom, že ne všechny nemoci jsou vidět a je důležité někomu říct, když nás něco trápí. Může nás totiž něco bolet i psychicky. Když nás to ale bolí doopravdy a stejně to není vidět, může být například něco špatně s našimi orgány. Děti se pak doktoři průběžně ptají, zda ví, že máme v těle nějaké orgány a jaké, k čemu slouží a kde přibližně jsou. Vše si přitom ukazují na medvědovi. Tyto informace jsou účelné, nijak odborné, ani zdlouhavě vysvětlované. Co nejvíce mluví děti.

Poté jsou děti požádány, aby si sedly na koberec kolem medvěda. Nyní se všechny děti změní na doktory a společně se snaží zjistit, co se stalo jejich pacientovi, nemocnému medvědovi, který přišel s bolavým břichem. Schéma rozhovoru vypadá přibližně následovně:

Medvěd: „Dobrý den, pane doktore. Já jsem za vámi přišel, protože mě něco trápí a vy byste mi mohl pomoci.“

Doktor: „Ahoj Méd’o. To víš, že ti rád pomohu. Copak tě trápí?“

Medvěd: „Začalo mě z ničeho nic bolet tady.“ (ukazuje na břicho)

Doktor: „Děti, dovedete poznat, co našeho pacienta bolí?“

Děti: „Bříško!“

Medvěd: „Ano, ano. Správně, bříško mě bolí. A jak! Už několik dnů. Někdy to bolí tak, že se ani nemůžu postavit.“

Doktor: „To je ale záhada. A bolí tě ještě něco jiného?“

Medvěd: „Ne, ale jsem unavený a nemám vůbec veselou náladu.“

Doktor: „Neboj, zjistíme, co ti je. Že ano, děti? Pomůžeme medvědovi?“

Děti: „Ano!“

Doktor: „Nejdřív ti ale změříme teplotu.“

Medvěd: „Ale já se bojím, že to bude bolet.“

Doktor: „Neboj se, měření teploty nebolí. Že mám pravdu?“

Děti: „Nebolí, neboj se Vilíku.“

Doktor: „Tak vidíš. Podívej. Takhle vypadá teploměr. Ten si dáš do podpaží a za chvíličku nám ukáže, jestli máš teplotu, nebo ne.“

Medvěd: „Dobře páni doktoři. Už se nebojím“

Doktor: „Sestří, pojd'te dát medvědovi teploměr.“

*Doktor ukáže na jedno z dětí, které přijde dát medvědovi teploměr do podpaží. *

*Během měření dětem doktoři oznamují, že jsou různé druhy teploměrů, některé se jen přiloží k čelu, některé se dokonce strkají do pusy. Teplotu měříme proto, že když tělo bojuje s nějakou nemocí, často se tím zahřeje a člověku teplota stoupne. Tím se dá rozpoznat, zda člověka trápí něco vážného. *

Doktor: „Tak vidíš. Ani trochu to nebolelo. Teda medvěde, ty máš teplotu jako hrom. Skoro 38°C. Tak to si tě raději ještě poslechnu. Podívej, tomuhle se říká fonendoskop a díky němu slyším tvoje srdíčko. Teď se posaď, zhluboka dýchej a chvíli nemluv. Trochu to zastudí, ale to ty přes ten kožich ani neucítíš. Pojd'te děti, pomozte medvědovi pěkně zhluboka dýchat. Nádech. Výdech.“

* Doktor poslouchá medvěda fonendoskopem. *

Doktor: „Tak, Vilíku, srdíčko máš v pořádku. Ještě se ti ale raději podívám do krku.“

Medvěd: „U všech medů, co to je zase za věc, kterou máte v ruce? To mi chcete strčit až do krku? To tedy ne!“

Doktor: „Zadrž, Vilíku. Neboj, až do krku ti to nestrčím. Tomuhle se říká špachtle a je to obyčejné dřívko. Stejně, jako u nanuku. To se nestrká do krku, ale jen do pusy. Tuhle špachtlí ti přidržím jazyk dole, abych hezky viděl, jestli neuvidím v krku nějaké bacily. Neboj, trvá to jen chvíli a vůbec to nebolí.“

Medvěd: „Dobrá, dobrá. Já vám tedy budu věřit. Když říkáte, že je to jako ta tyčka u zmrzliny.“

* Doktor prohlíží medvědovi pusou. *

Doktor: „Žádné bacily v krku nemáš. Vypadáš zdravě. Ale ta teplota mě trápí. Budeme ti muset odebrat krev, abychom ji dali otestovat a zjistili, co ti je.“

*Doktor vytáhne injekční stříkačku. *

Medvěd: (křičí) „Ne! To ne! Já se jehel moc bojím. Mě už nic nebolí, přísahám.“

Doktor: „Medvěde, nelži. S takovou teplotou tvoje tělo jistě bojuje s nějakou ošklivou nemocí. Potřebuje léky, nebo třeba operaci, aby se ti udělalo lépe. Ale to se dá zjistit jen díky tomu, že ti odebereme krev a podíváme se na ní. Rozumíš? Není se čeho bát. Injekce ti neublíží. Trochu to štípne, ale za chvíli to bude dobré. Povídej si mezitím s dětmi a slibuju ti, že to za chvíli přejde.“

*Doktor položí medvěda na bok směrem k dětem. *

Medvěd: „Děti, povídejte mi něco hezkého.“

*Děti si povídají s medvědem, hladí ho, drží za ruku. *

Doktor: „Tak a je to. Ještě ti to zalepíme, aby se ti to hezky zahojilo. Sestři, pojdte zalepit Vilíkovi tu tlapku.“

* Doktor vybírá jedno z dětí, které jde lepit náplast. *

Medvěd: „Děkuju pane doktore. Opravdu to jen trochu štíplo, ale už to nebolí. Jsem zvědavý, co mi zjistí na těch testech.“

Doktor: „To já taky. Necháme tě tady teď odpočívat, než přijdou výsledky testů a mezitím se podíváme na dalšího pacienta.“

*Doktor odloží Vilíka stranou a přinese Toníka. *

Doktor: „Ahoj Toníku. Copak trápí tebe?“

Medvěd: „Dobrý den páni doktoři. Vás tu ale dneska je. Víte, začalo mě z ničeho nic bolet tady.“ (ukazuje na břicho)

Doktor: „Tady? To už známe, že, děti? Co medvěda bolí?“

Děti: „Bříško!“

Medvěd: „Ano, ano. Správně, břicho mě bolí. A jak! Už od včera. Nemohl jsem celou noc ani zamhouřit očička.“

Doktor: „A bolí tě ještě něco jiného?“

Medvěd: „Ne, ale jsem unavený a nemám vůbec veselou náladu.“

Doktor: „To už jsi dneska druhý takový pacient. Neboj, zjistíme, co ti je. Že ano, děti?“

Děti: „Ano!“

Doktor: „Tak, děti, co uděláme jako první?“

Děti: „Změříme Toníkovi teplotu.“

Medvěd: „Ale já se bojím, že to bude bolet.“

Doktor: „Neboj se, měření teploty nebolí. Že mám pravdu?“

Děti: „Nebolí, neboj se Toníku.“

Doktor: „Tak vidíš. Podívej. Takhle vypadá teploměr. Tenhle je digitální. Stačí ho jen takhle namířit na čelo a je to.“

Medvěd: „Dobře páni doktoři. Už se nebojím“

Doktor: „Kdo půjde teď změřit Toníkovi teplotu? Ty? Tak pojď.“

* Doktor vybírá jedno z dětí a podává mu digitální teploměr. *

Doktor: „Tak vidíš. Ani trochu to nebolelo. Teplotu máš v pořádku. 36,5 °C. Tak to s tím bříškem asi nebude nic vážného. Řekni nám, copak jsi měl dnes ke snídani.“

Medvěd: „Dnes jsem měl jen kousek suchého rohlíku. Báł jsem se, aby se mi nezvedl žaludek, až s vámi pojedu autem.“

Doktor: „Aha. A copak jsi jedl včera k večeři?“

Medvěd: „Včera to bylo prima. Maminka udělala palačinky. Ty vám byly tak dobré. S marmeládou, šlehačkou, čokoládou, s banánem... Teda já jsem si pochutnal. Snědl jsem jich pět a byl bych si ještě přidal, ale maminka mi řekla, že už stačilo a že by mě bolelo břicho. Šel jsem si tedy do koupelny umýt

pusu, ale pořád jsem měl chuť na ty palačinky. A taky, když se maminka nedívala, snědl jsem ještě další čtyři. Takové dobré palačinky to byly. Jenomže teď už nemám na žádné chuť, protože mě celou noc bolí břicho a ne a ne přestat.“

Doktor: „No tak to jsme doma. Už víte, děti, co se stalo?“

Děti: „Ano, ty jsi, medvěde, snědl moc sladkého.“

Doktor: „Správně. Mě bolí břicho, jen co tě poslouchám. Tolik cukru, kolik jsi k večeři snědl, ti teď dělá v břichu neplechu, a proto tě bolí. Na to není žádný lék, to přejde samo, neboj. Hodně pij a snaž se být v klidu, nikam neutíkej a odpočívej. Příště už určitě poslechněš maminku a dáš si těch palačinek méně, že ano?“

Medvěd: „Ano pane doktore. Už nechci, aby mě takhle bolelo břicho.“

Nakonec proběhne krátký rozhovor s dětmi, zda se jim někdy stalo něco podobného.

Najednou se ozve cinknutí zvonku a představení pokračuje:

Doktor: „To budou jistě výsledky toho našeho Vilíka.“

Medvěd: „Tak co, pane doktore? Už víte, co mi je?“

*Doktor zamyšleně kouká do papírů. *

Doktor: „Ano Vilíku, vím, co ti je. Máš zánět slepého střeva. A to znamená, že budeš muset na operaci. Ale neboj se. Při téhle operaci spíš, takže nic necítíš a rychle ti to uteče. Až se probudíš, už budeš v pořádku.“

Medvěd: „Dobře pane doktore. Už se těším, až se probudím po té operaci.“

Doktor: „Tak děti, my teď necháme oba medvědy hezky odpočívat. Teď jste viděli, jak to chodí u doktora v ordinaci. Líbilo se vám to?“

Děti: „Ano, líbilo.“

Doktor: „Ano? Tak to nás těší. A jistě si z toho hodně věcí pamatujete. My jsme totiž slyšeli, že vy tady ve školce máte tuze nemocné hračky. Je to tak?“

Děti: „Ano.“

Doktor: „No tak to nemůžeme nechat jenom tak. To se na ně musíme podívat. Kde je máte? Pojd'te s nimi sem na koberec.“

Děti: „Tady...“

*Děti jdou pro své plyšové kamarády a najdou si místo na koberci. *

(Zdroj: vlastní zpracování ve spolupráci s mediky)

Následuje část, kdy se děti vžijí do role doktorů a s pomocí mediků léčí své oblíbené plyšové hračky. Dostanou k dispozici teploměry, fonendoskopy, špachtličky, obvazy, náplasti, injekce, dlahy a plastové pinzety. Medici si pak děti rozdělí do menších skupinek, ve kterých společnými silami hračky uzdravují. Může se jednat o nejrůznější zranění, od odřenin, modřin, pořezání, zlomenin, lehkých otřesů hlavy, až po opravdu vážná zranění. Některým hračkám stačí místo bolesti zalepit a pofoukat, některé hračky čeká složitá operace.

Obrázek 7: Návštěva mateřské školy- děti léčí své hračky

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 8: Návštěva mateřské školy- diskuze s lékařem

Zdroj: vlastní zpracování

Právě operace je část výstupu, kterou si děti velmi užívají. Z lékařů v ordinacích se promění v chirurgy. Jejich úkolem je správně odoperovat slepé střevo již známého medvěda Vilíka. Prohloubení zážitku zajistí i úbory, které medicí dětem poskytnou. Obléknou je totiž do jednorázových chirurgických plášťů, na hlavu dají jednorázové operační čepice a na obličej ústenku. Rázem se z dětí stane tým chirurgů. Větší děti mohou pracovat samy, domlouvat se na následujících krocích a v případě potřeby se poradit se zkušeným operátorem. U menších dětí vede celou operaci jeden z mediků a dětem přitom popisuje, co a proč dělá a snaží se do činnosti děti cíleně zapojit.

V námi oslovené školce bohužel na tuto část nebyl prostor. Přiložené fotografie byly pořízeny mediky při dřívějších výstupech.

Obrázek 9: Operace medvěda pod vedením zkušeného chirurga

Zdroj: IFMSA- sdružení mediků

Obrázek 10: Operace medvěda pod vedením dětí

Zdroj: IFMSA- sdružení mediků

Hlavní aktéři si po rozloučení s dětmi sbalí pomůcky a paní učitelky mezitím pobídnou děti, aby si odnesly židličky, které si na představení přinesly. Poté si medicí krátce s učitelkami vymění názory a dojmy z výstupu, rozloučí se s nimi, předají jim podklady ke zpětné vazbě a odcházejí do jiné třídy za dalšími dětmi, nebo opouští mateřskou školu.

V mateřské škole, kde měla tato nová podoba projektu svoji premiéru, šlo vše dle výše popsaného plánu. Děti si představení užívaly a zapojovaly se aktivně do děje. Paní učitelky vystoupení sledovaly se zaujetím také, a když děti něco nevěděly, snažily se jim napovědět. Samy pak při diskuzi přispívaly svými vědomostmi a zkušenostmi.

5.3 Hodnocení projektu

Projekt jako takový provádí zkušené medicí a ohlasy mají velmi kladné. Zpětná vazba se k nim dostává různými způsoby, avšak pouze ze strany dětí a učitelek. Níže popsané postupy jsou návrhem k zajištění co možná nejrelevantnější zpětné vazby pro začínající projekty. Díky ní se projekt může dále vyvíjet a zlepšovat. Cest, jak se ke zpětné vazbě dostat, je několik.

5.3.1 Zpětná vazba ze strany dětí

Informace o kvalitě vystoupení lze získávat bezprostředně během představení, a to díky pozorování dětí. Ty svým chováním, komunikací a zaujetím dávají najevo, která část je zaujala, baví je, a která je naopak nudná, nebo příliš odborná a je tedy potřeba na ní zapracovat. Pro kvalitní výsledky pozorování je potřeba se na reakce dětí dobře soustředit, umět je vyhodnocovat a ihned po skončení představení zapisovat.

Další zpětnou vazbu od dětí lze získat díky rozhovoru. Dílčím cílem projektu je dětem předat určité informace o lidském těle tak, aby si je děti zapamatovaly. Paní učitelky tedy mohou dětem několik dnů po návštěvě opět nadnést téma lidského těla a vést s nimi rozhovor, díky kterému zjistí, na kolik si děti informace z představení pamatují.

Medicí, kteří se návštěv školek účastní, již mají s prací s dětmi určité zkušenosti. Během výstupu se tak zvládli soustředit na reakce dětí a přizpůsobovat se jim, reagovat na ně. Já jsem při výstupu seděla po boku učitelek a převážně sledovala reakce dětí a fotografovala průběh vystoupení. Své postřehy jsem si průběžně zapisovala.

5.3.2 Zpětná vazba ze strany rodičů

I rodiče, pokud budou chtít, se mohou zapojit do rozvoje tohoto projektu a pomoci medikům s jeho vylepšováním. Po skončení představení budou paní učitelky požádány o zpětnou vazbu, pokud možno v písemné podobě. K dispozici dostanou několik dotazníků k vyplnění. Tyto dotazníky nebudou pro nikoho povinné, a pokud bude chtít kdokoliv ze stran rodičů či učitelského sboru chtít poskytnout zpětnou vazbu jiným způsobem, budou mít k dispozici telefonní kontakt a e-mailovou adresu, kam se mohou se svými názory obrátit. Dotazníky budou sloužit pouze k jasnější, přehlednější a ucelené komunikaci. Učitelky budou tedy požádány o poskytnutí těchto dotazníků rodičům s krátkým vysvětlením jejich účelu. Cílem není rodiče zaneprazdňovat, nýbrž dozvědět se od nich, zda například děti doma o představení vypravovaly, zda jim sdělily nové informace a pocity, anebo zda si například doma hrály na doktora. Tyto dotazníky mohou vyplněné nazpět odevzdat v mateřské škole nebo jej rovnou poslat na uvedenou e-mailovou adresu.

5.3.3 Zpětná vazba ze strany mateřské školy

Jak již bylo uvedeno, bude mateřská škola požádána o zpětnou vazbu, která bude využita pro vylepšení vystoupení. Stejně tak jako rodiče, dostane i škola dotazník, prostřednictvím kterého mohou zpětnou vazbu podat. Jeho vyplnění není povinné, avšak zejména ze začátku budou veškeré reakce a podněty k projektu velmi potřebné vítané. Do příloh práce je zařazen návrh dotazníku pro rodiče i pro učitele (Příloha č. 7 a Příloha č. 8).

Rychlou zpětnou vazbu budou medicí také získávat od učitelek přímo na místě, a to v krátkém rozhovoru po skončení představení.

Po rozloučení s dětmi se jedna z učitelek ujala dětí, uklízela s nimi židličky na své místo a následně s nimi odešla do umývárny. Mezitím nám byla od druhé učitelky poskytnuta její zpětná vazba a první dojmy z vystoupení. Důležité body jsme si opět poznamenali a paní učitelce nabídli dotazníky jak pro ni, tak pro rodiče a poprosili jsme, aby je rodičům předala.

První dojmy učitelky byly převážně kladné. Ocenila obsah informací, formu jejich předání dětem. Na chvíli si půjčila jednoho z medvěďů, aby se sama z blízka podívala, jak je vyroben. Chválila mediky za zapojení dětí do představení. Celkově projekt hodnotila velmi pozitivně a při loučení nám přislíbila pozvání na příští rok k novým dětem.

ZÁVĚR

Tato práce se zabývala možnostmi využití edukativních pomůcek pro vzdělávání předškolních dětí. Teoretická část nám shrnula specifika ve vývoji dítěte a zaměřila se zejména na emoce, které děti v tomto období prožívají. Zjistili jsme, že textilní hračky mohou mít značný vliv na zmírnění stresu. To samé si klade za cíl projekt, kterému se práce dále věnovala.

Projekt jako takový funguje již několik let. Na základě kladných ohlasů a opakovaných návštěv mateřských škol lze usoudit, že je toto téma neustále aktuální, projekt je zajímavý a vytváří určitou hodnotu. Na základě rozhovorů s učitelkami lze na dětech pozorovat vliv projektu například právě na zmírnění stresu při návštěvách lékařů, o kterých děti v mateřské škole vypráví. Lze tedy říci, že splňuje cíle, které si stanovuje.

Hlavní postavou projektu, a tedy i této práce, byl plyšový medvěd jakožto pomůcka pro vzdělávání. Jedním z dílčích cílů této práce je ukázat, jak taková pomůcka vzniká. Dozvěděli jsme se tedy nejen o informace o využitých materiálech a funkci jednotlivých částí pomůcky, ale i o dalších oblastech nezbytných pro zavedení projektu do praxe.

Nová podoba vystoupení, která byla součástí práce, v praxi též získala kladné ohlasy. Ověřila jsem si přitom poznatky z teoretické části práce, které se zabývají zážitkovým učením a motivací. Ta bylo podpořena vyvoláním antropomorfních představ, kdy si děti s medvědy povídaly, vyšetřovaly je a snažili se mu pomoci. Stejně jako u jejich vlastních hraček. Utvrdila jsem se v názoru, že zařazení bezprostředního prožitku do vzdělávacích celků vede k většímu zájmu, motivaci a radosti z učení.

Nelze s přesností určit, zda je nový program horší, stejně kvalitní, nebo lepší v porovnání s původním. Tuto otázku nelze zodpovědět na základě jednoho výstupu a bylo by potřeba provést šetření na větším vzorku mateřských škol. To bohužel nebylo z důvodu pandemie a dlouhodobého uzavření mateřských škol možné. Při prvotním pozorování vystoupení ale můžeme tvrdit, že nová forma ničím za původní verzi nezaostávala a děti se v průběhu výstupu dozvěděly veškeré důležité informace.

Ačkoliv se tato bakalářská práce zabývá účely konkrétní organizace, může sloužit také jako dobrý základ či inspirace pro mnoho jiných začínajících projektů v kterékoliv oblasti.

RESUMÉ

Cílem bakalářské práce na téma „Edukativní textilní pomůcky pro předškolní děti a jejich využití v praxi“ je seznámit čtenáře s konkrétní metodou využití edukativní pomůcky v praxi. V práci jsou teoreticky shrnuty pojmy jako kognitivní vývoj, emoce dětí, hra, hračka a zážitkové učení. Na tyto teoretické poznatky navazuje následující část práce, ve které je popsána nejen výroba, ale i využití konkrétní edukativní pomůcky, kterou je plyšový medvěd. Tento medvěd je hlavní postavou projektu studentů lékařské fakulty, kteří s jeho pomocí seznamují děti s profesí lékaře a zmírňují tak strach, který v nich toto povolání často vyvolává. Kromě popisu zavedeného projektu se v práci objevuje i návrh nového, alternativního programu. Tento program byl představen dětem v mateřské škole, odkud si odnesl kladné ohlasy. Zpětnou vazbu na tento výstup přinesly děti a učitelé díky interakci během vystoupení a při následném rozhovoru. Pro budoucí vystoupení je plánováno zajištění zpětné vazby i od rodičů.

SUMMARY

The aim of the bachelor's thesis on the topic "Educational textile aids for preschool children and their use in practice" is to acquaint readers with a specific method of using educational aids in practice. The thesis theoretically summarizes concepts such as cognitive development, children's emotions, a play, a toy and experiential learning. These theoretical findings are followed by the following part of the work, which describes not only the production but also the use of a specific educational tool, which is a teddy bear. This bear is the main protagonist of the project of medical students, who with its help acquaint children with the profession of a doctor and thus alleviate the fear that this profession often evokes in them. In addition to the description of the established project, there is also a proposal for a new, alternative program. This program was introduced to children in kindergarten, from where it received positive feedback. Feedback on this output was provided by children and teachers through interaction during the performance and the subsequent interview. It is planned to provide feedback from parents for future performances.

SEZNAM LITERATURY

Tištěné zdroje:

BARTŮŇKOVÁ, Staša. Stres a jeho mechanismy. Praha: Karolinum, 2010. ISBN isbn978-80-246-1874-6.

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2010. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-251-2569-4.

ČERNÝ, Vojtěch a Kateřina GROFOVÁ. Děti a emoce: učíme děti vnímat, poznávat a pracovat se svými pocity. Brno: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0361-0.

ERIKSON, Erik H. *Childhood and society*. New York: Norton, [1993]. ISBN 9780393310689.

GELDARD, Kathryn a David GELDARD. Dětská psychoterapie a poradenství. Praha: Portál, 2008. ISBN isbn978-80-7367-476-2.

HANUŠ, Radek, CHYTILOVÁ, Lenka. Zážitkově pedagogické učení. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 192 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2816-2.

HELUS, Zdeněk. Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. Pedagogická praxe (Portál). ISBN isbn978-80-7367-628-5.

KLENKOVÁ, Jiřina a Helena KOLBÁBKOVÁ. Diagnostika předškoláka: správný vývoj řeči dítěte. Brno: MC nakladatelství, 2003. ISBN 80-239-0082-X.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

MARKHAM, Ursula. Pomáháme dětem zvládnout stres. Praha: Talpress, 1996. ISBN isbn80-7197-020-4.

MIŠURCOVÁ, Věra, Jiří FIŠER a Viktor FIXL. Hra a hračka v životě dítěte. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. Knihy pro rodiče (SPN).

MIŠURCOVÁ, Věra, Jiří FIŠER a Viktor FIXL. Hra a hračka v životě dítěte. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. Knihy pro rodiče (SPN).

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. Pedagogický slovník. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN isbn80-7178-772-8.

ROSE, Angie a Lynn WEISS. Rozvíjíme sebedůvěru dětí. Vyd. 2. Praha: Portál, 2003. Nápady - hry - tvořivost. ISBN isbn80-7178-775-2.

ŠČERBANOVSKÝ, Jiří, Marica HYBÍNOVÁ a Jarmila ŠIMKOVÁ. Výroba textilních hraček pro 2. a 3. ročník SOU, učební obor švadlena se zaměřením na textilní hračky. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985. Učebnice pro střední školy (Státní pedagogické nakladatelství).

ŠMELOVÁ, Eva, PRÁŠILOVÁ, Michaela a kol. Didaktika předškolního vzdělávání. Vyd. 1. Praha: Portál, 2018. 232 s. ISBN 978-80-262-1302-4.

UŽDIL, Jaromír. Čáry, klikyháky, paňáci a auta: výtvarný projev a psychický život dítěte. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-599-7.

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie. 2. vyd. Praha: Karolinum, 1999. ISBN isbn80-7184-803-4.

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství a dospívání. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

VÁCHOVÁ, Alena, Zuzana KUPCOVÁ a Michaela KUKAČKOVÁ. Rozvíjíme jazyk a řeč dětí: dítě a jeho psychika - jazyk a řeč. Praha: Raabe, c2015. Rozvíjíme dítě v jednotlivých oblastech předškolního vzdělávání. ISBN 978-80-7496-173-1.

VÁŽANSKÝ, Mojmír. Základy pedagogiky volného času. 2. vyd. Brno: Print-Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4.

WEDLICOVÁ, I., 2010. Vývojová psychologie. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. 119 s. ISBN 978-80-7414-320-5.

ZVOLSKÝ, Petr. Speciální psychiatrie. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-203-6.

Online zdroje:

LAJKOVÁ, Andrea. *Generační proměna nejoblíbenějších hraček* [online]. 18. 12. 2012 [cit. 2021-6-20]. Dostupné z: <https://www.stemmark.cz/generacni-promena-nejoblibenejsich-hracek/>

Kolbův cyklus učení | Andromedia.cz. Andromedia.cz | Sdílením informací ke konkurenční výhodě [online]. [cit. 2021-6-5] Dostupné z: <http://www.andromedia.cz/andragogicky-slovník/kolbuv-cyklus-uceni>

MAJZLÍKOVÁ, Jana. *Plyšový slon Hugo - hračka i pomocník* [online]. 2012 [cit. 2021-6-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dracek-zachranacek-hracka-i-pomocnik.aspx>

PALÁN, Zdeněk. *Kolbův cyklus učení* [online]. 2017 [cit. 2021-6-26]. Dostupné z: <http://www.andromedia.cz/andragogicky-slovník/kolbuv-cyklus-uceni>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Lewinův zkušenostní model učení

Obrázek č. 2: Orgány plyšového medvěda

Obrázek č. 3: Spoj mezi orgány- otevřený

Obrázek č. 4: Spoj mezi orgány- uzavřený

Obrázek č. 5: Dutina břišní

Obrázek č. 6: Finální úpravy srdce

Obrázek č. 7: Návštěva mateřské školy- děti léčí své hračky

Obrázek č. 8: Návštěva mateřské školy- diskuze s lékařem

Obrázek č. 9: Operace medvěda pod vedením zkušeného chirurga

Obrázek č. 10: Operace medvěda pod vedením dětí

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Šablona- játra

Příloha č. 2: Šablona- plíce

Příloha č. 3: Šablona- tlusté střevo

Příloha č. 4: Šablona- žaludek

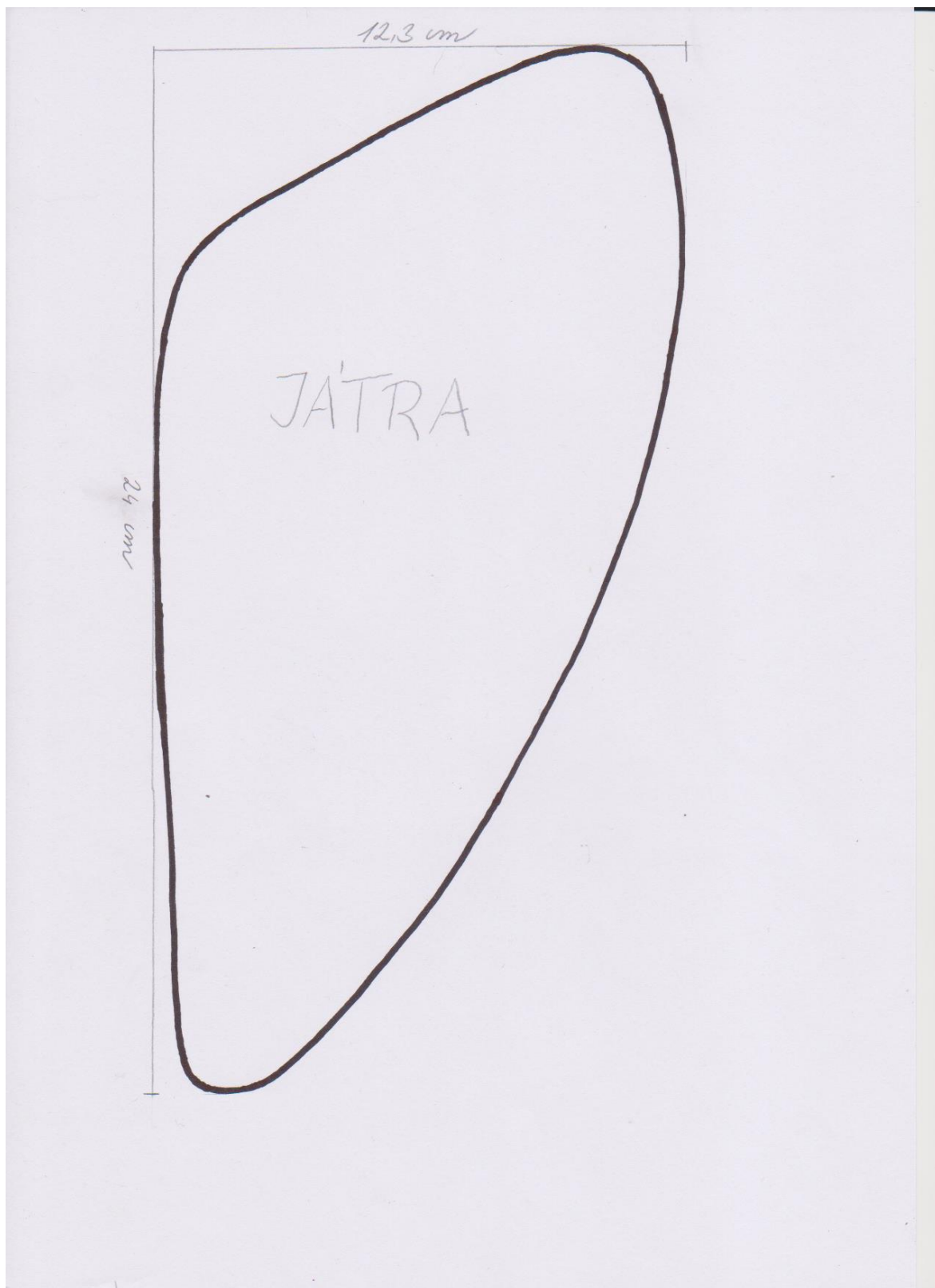
Příloha č. 5: Šablona- Slinivka břišní, srdce, močový měchýř

Příloha č. 6: Šablona- slepé střevo, ledviny

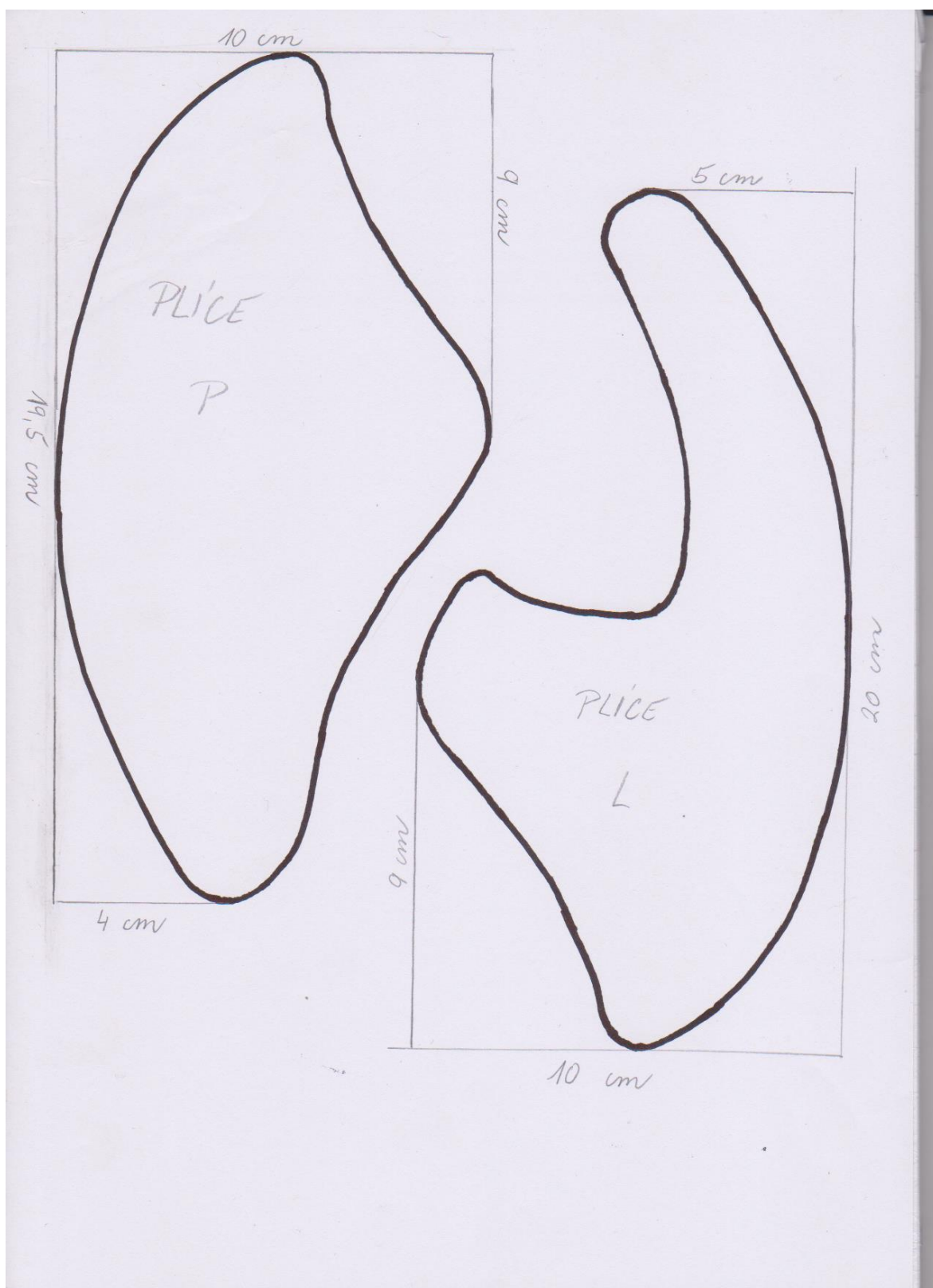
Příloha č. 7: Dotazník pro rodiče

Příloha č. 8: Dotazník pro učitele

Příloha č. 1

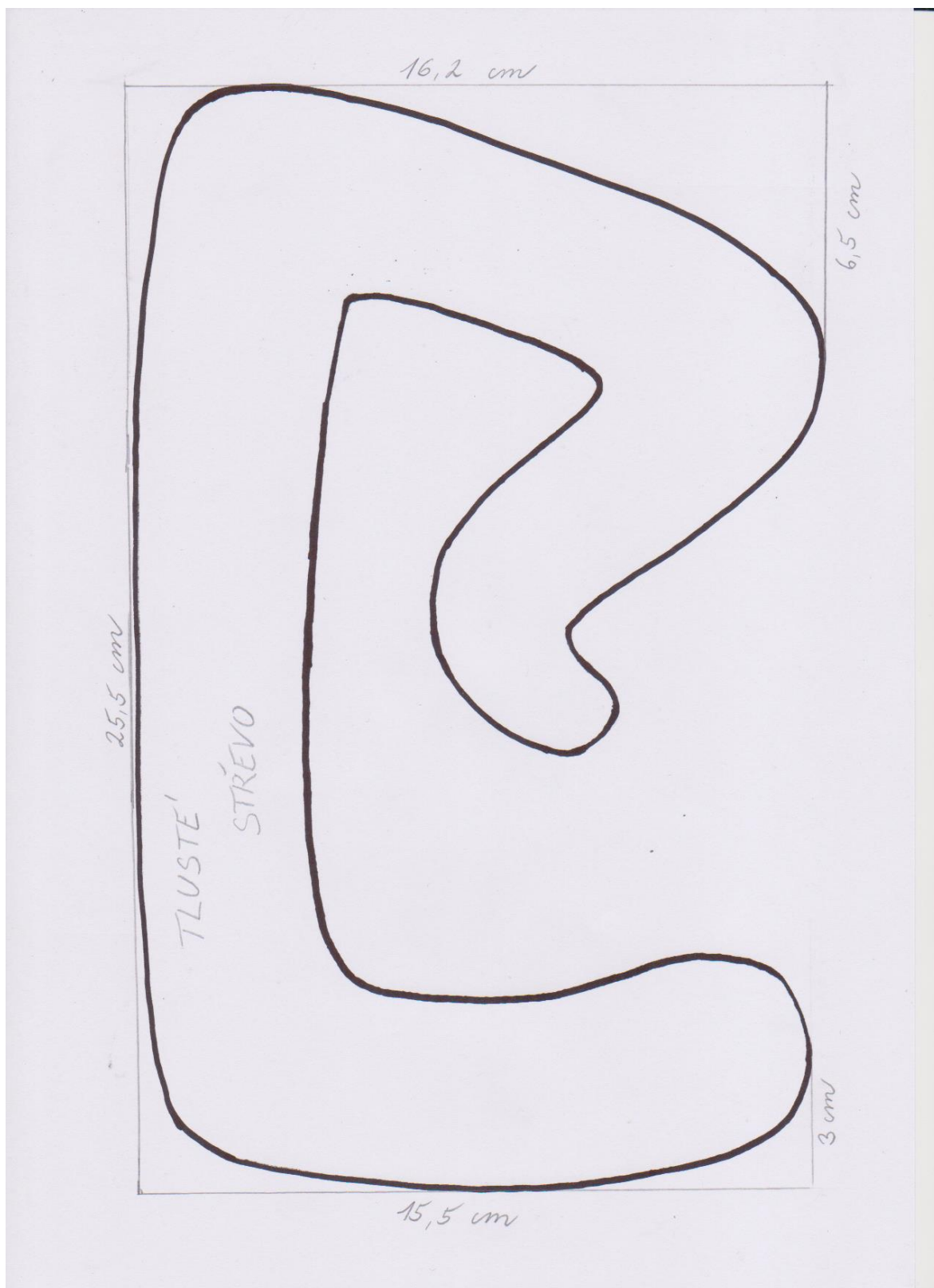

Příloha č. 2

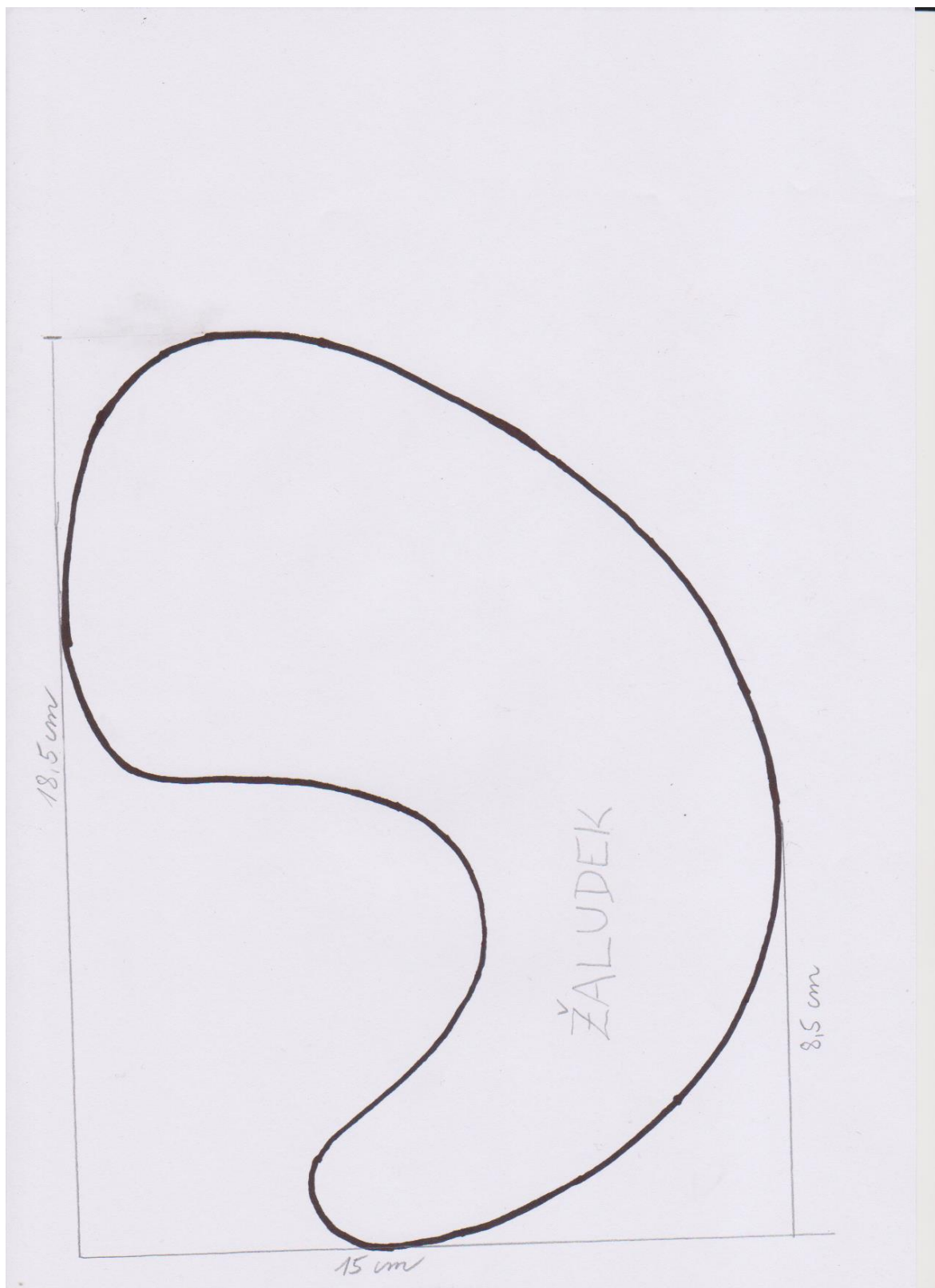
Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 3

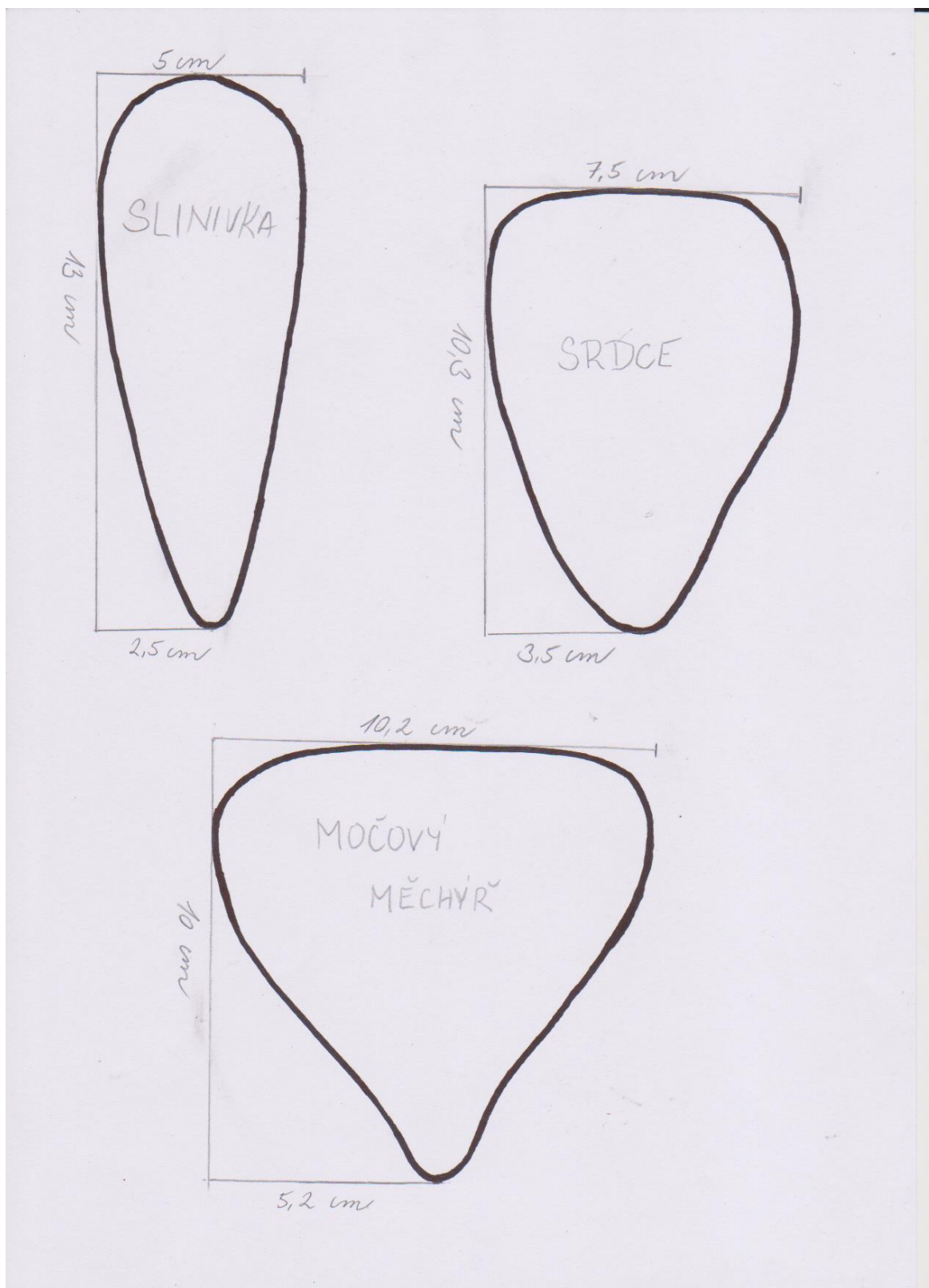
Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 4

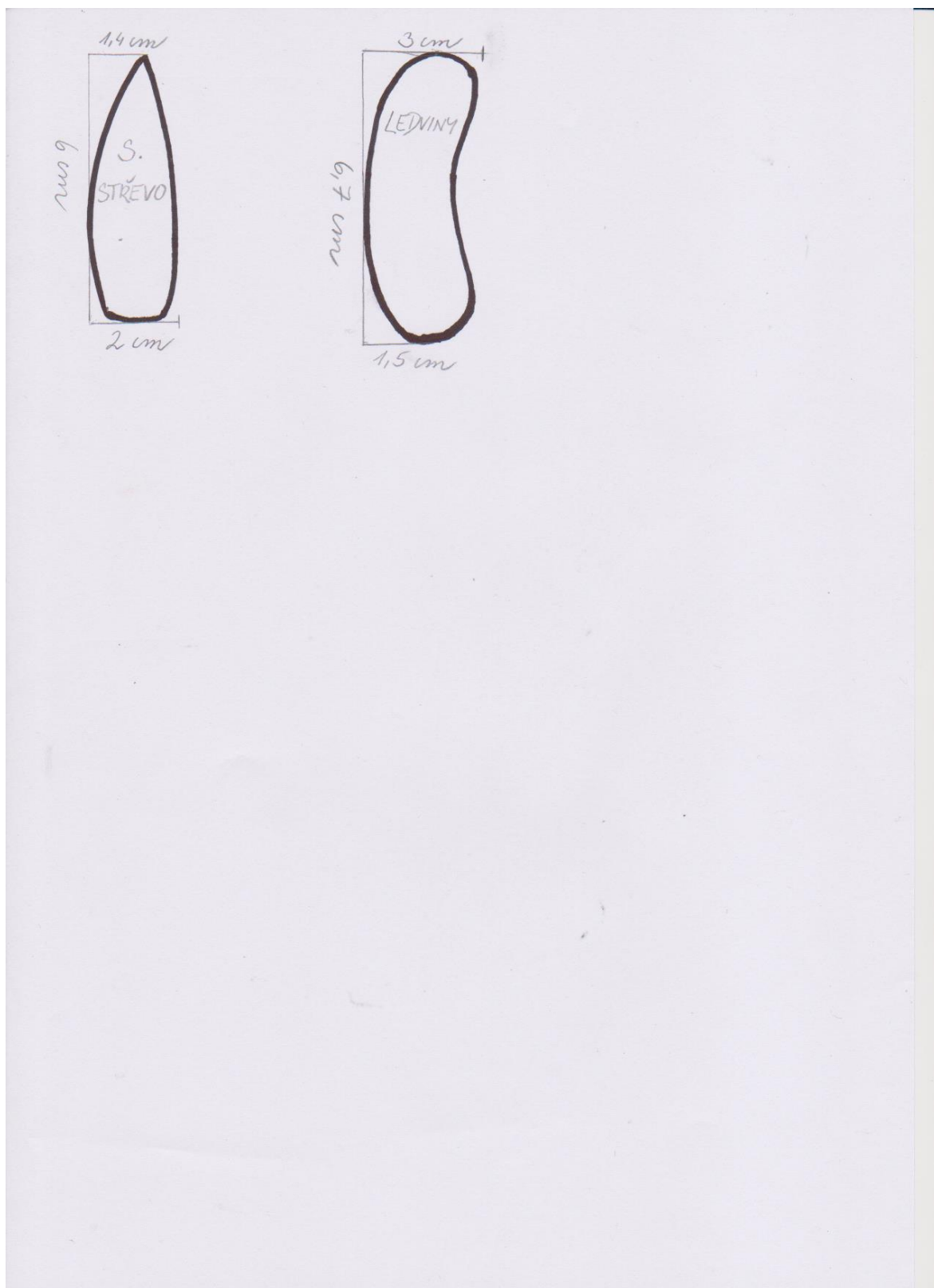
Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 5

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 6

Zdroj: vlastní zpracování

Nemocnice pro medvídky

Hodnocení projektu

Obecné informace

Vážení rodiče,

Budeme velmi rádi, když nám věnujete 5 minut svého času. Následným hodnocením velmi pomůžete našemu projektu. Přijeli jsme do školy za Vašimi dětmi s určitým cílem. Chceme jim předávat informace, které jim v budoucnu pomohou poprat se s nepříjemnými zkušenostmi, které je v našich ordinacích nevyhnutelně čekají. Věříme ale, že pokud dítě ví, proč jde k lékaři a co ho tam čeká, může se pak navštěva ordinace obejít bez zdoluhavého přemlouvání a nekomfortního breku. Pro tyto účely vznikl náš projekt. Má za úkol dětem představit práci lékařů, seznámit je s nemocnicí a s tím, jak se v ní pracuje. Chceme jim také představit práci zdravotníků a jejich úlohu.

Nějsme v ohlasi vzdělávání dětí žádní profesionálové. Proto potřebujeme i Vaši pomoc. Vy jste bohužel neměli možnost naše vystoupení vidět na vlastní oči, ale to neznamená, že o něm neuvěříte. Pokud Vaše dítě bude doma o vystoupení vyprávět, namluje obrázek, nebo udělá, jak ve svém pokoji ošetřuje nemocné tráčky, dejte nám o tom vědět. Projekt se rozvíjí na základě zpětné vazby, a dobud uslyšíme a uvidíme, že si nás děti pamatují a přecházejí na jiné projekty. Pokud máte nějakou důležitou informaci o předání naší zprávy, který změní jeho postoj k lékařům, budeme na ni velmi rádi. Pokud máte nějakou otázku, kterou bychom mohli zodpovědět, nebo nám chcete předat nějakou zprávu, dejte nám vědět. Můžete nám napsat, zavěchat hodnocení na webových stránkách, nebo dokonce zavolat. Pro zjednodušení jsme pro Vás vytvořili následující formulář, který nám odpovídá na nejdůležitější otázky. Předem Vám tedy děkujeme za čas, který nám věnujete.

S pozdravem,

Tým písemných mediků.

Kontakt:
 Tel.:
 e-mail:
 web:

Prostor pro Vaše postřehy a dojmy

Zamýšleli jste u Vašeho dítěte nějakou změnu chování související s naším vystoupením? Napsávalo obrázek, povídalo o hygieně, nebo ošetřilo je své oblíbené tráčky? Řekli se o tom dozvím.

Zmnilo se Vaše dítě o vystoupení?

Ano Ne

Libilo se mu vystoupení?

Ano Ano l má Ne Neznámilo se

..... Nazapomeňte obořit na další stránku. Tu si bereme obzvlášť k srdci.

Zdroj: vlastní zpracování

Nemocnice pro medvídky

Hodnocení projektu

Vážné paní ubáňky,

Věnuje nám, prosím, 5 minut svého času. Následným hodnocením velmi pomůžete našemu projektu. Nejme v oblasti vzdělávání dětí žánru profesionálů. Rádi bychom jim jen předali informace, které jim v budoucnu pomohou poprat se s nejrůznějšími zdravotními, které je v našich ordinacích nevyhnutelně čekají. Každá dítě čího má situaci nejdříve a dětem bychom rádi naše návštěvy zjednodušili. Věříme ale, že pokud dáte vě, proč jít k lékaři a co ho tam čeká, může se pak návštěva ordinace obejít bez zdlouhavého přemlouvání a nekonečného breku. Pro tyto úběly vnikl náš projekt. Má za úkol dětem představit práci lékařů, seznámit je s nástroji, které používají a metodou hry jim vysvětlit, že doktor není nepřítel.

Udělit se vstřítní obí, a proto Vás teď požádáme, aby se mohli projekt dále rozvíjet a přinášet dětem větší radost, veselí a nové poznání. Odpovídá nám, dítě, které se snažíme poučit. Samozřejmě si rádi přečteme pozdravní hlášky. Předem Vám děkujeme za Váš čas. A teď smůle do toho!

S pozdravením,

Tým plzeňských medvíků.

Nášle síně stránky:

Nášle slabé stránky:

Prostor pro další komentář:

Kontakt:
Tel.
e-mail:
web:

Doporučili byste naše vystoupení jiným školám?

Ano Možná Ne

Hodnocení vystoupení

Vynikající Velmi dobře Dobře Uspokojivě Slabě

Dobře Uspokojivě Slabě

Pojel k dětem	☐	☐	☐	☐	☐
Komunikace, řeč těla,	☐	☐	☐	☐	☐
Důvěryhodnost	☐	☐	☐	☐	☐
Délka vystoupení	☐	☐	☐	☐	☐
Obsah a forma informací	☐	☐	☐	☐	☐
Poslednost informací	☐	☐	☐	☐	☐
Užitečnost informací	☐	☐	☐	☐	☐

..... Nezapomeňte ocoit na další stránku. Tu si bereme obzvlášt k srdci.

Zdroj: vlastní zpracování